

ข่าวชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน

ข่าวชุมชน

www.codi.or.th e-mail : codi@codi.or.th ฉบับที่ 124 ปีที่ 16 เดือนมีนาคม 2553

ฉบับ...!!

พลังหญิง พลังพัฒนา และประชาสังคม

เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนภาคอีสาน เสนอทางออกแก้วิกฤติน้ำโขงแห้ง

หน้า 2

เครือข่ายชุมชนเมือง
เรียกร้องพลังเจียบ
ส่งเสียงยุติความรุนแรง

หน้า 7

พลังหญิง สร้างบ้าน แปงเมือง ขับเคลื่อนบ้านมั่นคง

หน้า 11

“โรงเรียนของหนู” บทบาทของชุมชน

ในการจัดการการศึกษาที่ท่าสะท้อน

หน้า 5

ตามไปดูชายฝั่งอ่าวไทย ความร่วมมือร่วมใจ เพื่อพิทักษ์อยู่ข้าวอยู่น้ำ

หน้า 6

นักข่าวภาคประชาชน อีกดอกผลของประชาสังคม

หน้า 9

รวมพล คนรักทำจิ้น

หน้า 4

คนเมืองคอน กับภารกิจปกป้อง ผืนดินผืนน้ำเพื่อลูกหลาน

หน้า 8

เสียงสะท้อน จากชาวบ้าน รอบ 3 เหมืองทอง

หน้า 9

รัฐบาลเตรียมออกกฎหมาย บริหารที่ดินหวงห้าม

หน้า 10

เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลลุ่มน้ำโขง 6 จังหวัดภาคอีสาน เสนอทางออกแก้วิกฤติน้ำ วิกฤติคน บนสถานการณ์น้ำโขงแห้ง

เรียน ท่านผู้อ่านและสมาชิกข่าวชุมชน

เมื่อเร็วๆ นี้ ได้มีการหารือระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและนักพัฒนาที่ทำงานด้านสังคมว่าจะมีการสัมมนาของคนที่ทำงานด้านการพัฒนาสังคมในช่วงเดือนมีนาคมนี้ ดังนั้นข่าวชุมชนฉบับเดือนมีนาคม 2553 จึงเน้นการนำเสนอเรื่องราวของงานพัฒนาที่ดำเนินการโดยภาคประชาสังคม แต่เนื่องจากในขณะนี้สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยอยู่ในภาวะที่ไม่ปกติ จึงจำเป็นต้องเลื่อนการสัมมนาดังกล่าวออกไปก่อน อย่างไรก็ตามเนื้อหาสาระของข่าวชุมชนฉบับนี้ยังคงเน้นการนำเสนอรูปธรรมของการพัฒนาโดยภาคประชาสังคม

บรรณาธิการ

เมื่อวันที่ 8 - 9 มีนาคม 2553 ผู้แทนเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลลุ่มน้ำโขง 6 จังหวัดภาคอีสาน จาก 64 ตำบล จำนวน 60 คน มีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นแก้ปัญหาแม่น้ำโขงแห้ง ที่โรงแรมเจดีเพลส จ.หนองคาย พร้อมจัดแถลงข่าวร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอบึงพลา และนักวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ตำบลบึงพลา อ.บึงพลา จ.หนองคาย

นายสมภพ เนตรไธ ประธานเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลลุ่มน้ำโขง 6 จังหวัดร่วมกับผู้แทนนักวิชาการจากสถาบันวิจัยและพัฒนาขอนแก่น และปลัดอำเภอบึงพลา แถลงข่าวร่วมกันว่า สถานการณ์วิกฤติน้ำในแม่น้ำโขงแห้งอย่างผิดปกติในปีนี้มีสาเหตุสำคัญหลายประการด้วยกันคือ

ประการที่หนึ่ง การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ในพื้นที่ตอนบนของแม่น้ำโขงในประเทศจีนและเริ่มมีการปิดเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำ จึงส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำในแม่น้ำโขงตอนล่างแม่น้ำโขงจึงลดลงจนอยู่ในภาวะวิกฤติอย่างมีนัยสำคัญ จึงส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำที่ถูกปล่อยลงสู่แม่น้ำโขงในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งปริมาณน้ำที่หล่อเลี้ยงแม่น้ำโขงในฤดูแล้งที่สำคัญมาจากการละลายของหิมะและน้ำแข็งในเทือกเขาตอนบนของแม่น้ำโขงที่อยู่ในประเทศจีน

ประการที่สอง การสร้างเขื่อนในลำน้ำสาขาที่เป็นพื้นที่รับน้ำแม่น้ำโขง โดยเฉพาะในเขตประเทศลาวที่เป็นพื้นที่รับน้ำขนาดใหญ่ที่สำคัญที่สุดของแม่น้ำโขง ซึ่งมีหลายโครงการที่ดำเนินการสร้างเสร็จแล้ว และมีโครงการจะดำเนินการก่อสร้างมากกว่า 70 แห่งในพื้นที่ลุ่มน้ำ 15 แห่งในลาว โดยโครงการเหล่านี้มีบางแห่งที่นายทุนจากประเทศไทยมีส่วนเกี่ยวข้อง

ประการที่สาม ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนและภัยธรรมชาติ ทำให้ปริมาณฝนตกในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงลดลงอย่างน่าวิตกในช่วงปี 2552 ที่ผ่านมา

ประการที่สี่ การใช้พื้นที่สำหรับการเกษตรกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงตอนบนและตอนกลางที่ไม่เหมาะสมส่งผลต่อการชะล้างพังทลายดิน และพื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างน่าวิตก จึงส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรวมของแม่น้ำโขง

ดังนั้น จากสาเหตุหลายประการดังกล่าวข้างต้น สถานการณ์วิกฤติปริมาณน้ำในแม่น้ำโขงในปีนี้จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนในเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนลุ่มน้ำโขง 6 จังหวัด

ในด้านต่างๆ ดังนี้

1) การเกษตรกรรม

- ชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงได้อาศัยแหล่งน้ำจากแม่น้ำสายหลักแห่งนี้ทำการเพาะปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง เช่น พืชผักต่างๆ และข้าว ได้รับความเสียหายอย่างหนักตลอดสายน้ำในพื้นที่ 6 จังหวัด

2) การประมง ทั้งในด้านประมงธรรมชาติและการเพาะเลี้ยงเชิงพาณิชย์

- โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชังได้รับความเสียหายอย่างสิ้นเชิงในพื้นที่ที่มีการประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดในกระชัง เช่น หนองคาย นครพนม และมุกดาหาร

- การประกอบอาชีพประมงธรรมชาติในแม่น้ำโขงก็ได้รับผลกระทบอย่างหนัก เนื่องจากน้ำแห้ง ชุมชนชาวประมงทั้ง 6 จังหวัดไม่สามารถประกอบอาชีพหาปลาจากแม่น้ำโขงได้เช่นเคย ชาวประมงเหล่านี้ต้องสูญเสียรายได้ และขาดโอกาสในการทำมาหาเลี้ยงชีพ และต้องอยู่อย่างแร้นแค้น จนทำให้ต้องอพยพแรงงานออกไปทำงานต่างถิ่น และเปลี่ยนอาชีพ

3) การคมนาคมขนส่งในแม่น้ำโขง

- ปริมาณน้ำที่แห้งขอดมีผลกระทบต่อการเดินทางขนส่งสินค้า และการสัญจรทางน้ำระหว่างชุมชน และระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากมีสินทรายและดอนทรายขวางกั้นทำให้ต้องเสียเวลาในการเดินทางมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อต้นทุนค่าเชื้อเพลิงในการเดินทาง และมีค่าใช้จ่ายสูงมาก

กว่าปกติ จึงทำให้อุบัติการณ์ขนส่งทางเรือต้องชะงักงัน

4) การค้าชายแดน

- สืบเนื่องจากต้นทุนการขนส่งทางน้ำสูงขึ้นและมีผลกระทบต่อราคาสินค้าระหว่างชุมชนชายแดนไทย - ลาวเพิ่มมากขึ้นตามมา จึงทำให้การค้าระหว่างชายแดนชบเซา และมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างชายแดนชบเซา

5) การท่องเที่ยว

- การลดลงของน้ำโขงอย่างรวดเร็วมีผลกระทบต่อทรัพยากรที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดต่างๆ ในพื้นที่ที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในด้านภูมิทัศน์ และจำนวนนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่ชายหาดต่างๆ เช่น หาดเกษมณี และหาดสะอาด จังหวัดหนองคาย ที่ได้รับผลกระทบทำให้ผู้ประกอบการต้องเคลื่อนย้ายร้านค้าลงไปตามน้ำบ่อยครั้ง จึงทำให้ต้นทุนการประกอบการสูงขึ้น และมีผลกระทบต่อราคาสินค้าที่นำมาบริการนักท่องเที่ยวสูงขึ้น

6) ยาเสพติด

- การเคลื่อนย้ายขนส่งยาเสพติดผู้ประกอบการสามารถทำได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถข้ามชายแดนไทย - ลาวได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถเดินข้ามได้ง่าย และบางจุดสามารถใช้รถยนต์ขนส่งได้ง่าย ซึ่งชุมชนชายแดนไทย - ลาวทั้ง 6 จังหวัดยอมรับว่ามีการขนย้ายยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นอย่างน่าวิตก

ต่อจากหน้า 2

เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลแม่โขง

7) การค้ามนุษย์

- การเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านสามารถกระทำได้ง่ายขึ้น เพราะสามารถหลีกเลี่ยงการเดินทางผ่านจุดข้ามแดนตามกฎหมายต่างๆ ได้ง่าย จึงมีการเข้าเมืองมาหางานทำในประเทศไทยมากขึ้น รวมทั้งผ่านไปยังประเทศอื่นๆ ได้สะดวก

8) สุขภาวะของประชาชนในท้องถิ่น

- ปัญหาและผลกระทบจากการประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ จากแม่น้ำโขงของชุมชนทั้ง 6 จังหวัด ทำให้เกิดความเครียดและความวิตกกังวลต่อความไม่แน่นอนในระยะยาว และผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้สุขภาพของประชาชนแย่ลงทั้งในด้านจิตใจและสุขภาพกายอย่างเห็นได้ชัดเจน

9) ระบบนิเวศและความมั่นคงทางอาหาร

- ความเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำในแม่น้ำโขงมีผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ ทั้งในด้านแหล่งที่อยู่อาศัย และอาหารของสัตว์น้ำต่างๆ อย่างรุนแรง เนื่องจากน้ำแม่น้ำโขงที่แห้งลงอย่างรวดเร็วมีผลกระทบต่อพืชพรรณธรรมชาติ และแหล่งที่อยู่อาศัย รวมทั้งสัตว์น้ำถูกจับได้ง่ายมากยิ่งขึ้นเพราะน้ำตื้นเขิน ดังนั้นจึงมีผลกระทบต่อปริมาณอาหารจากสัตว์น้ำในปัจจุบันและอนาคตลดลงอย่างรวดเร็ว

- พืชพรรณธรรมชาติที่เป็นอาหารตามธรรมชาติของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขงได้รับความเสียหาย จึงส่งผลกระทบต่อปริมาณอาหารธรรมชาติที่ชุมชนได้พึ่งพาอาศัยลดลง และขาดความมั่นคงในอนาคต และทำให้ชุมชนต้องพึ่งพาอาศัยจากภายนอกมากขึ้น

10) การก่ออาชญากรรม

- ปัญหาการโจรกรรมยานยนต์สามารถขนย้ายได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถขนส่งและเคลื่อนย้ายได้สะดวก ไม่ต้องอาศัยการขนถ่ายลงเรือเช่นเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งรถยนต์ขับเคลื่อน

“การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่
ในพื้นที่ตอนบนของแม่น้ำโขง
ในประเทศจีน และเริ่มมีการ
ปิดเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำ
จึงส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำ
ในแม่น้ำโขงตอนล่าง แม่น้ำโขง
ลดลงจนอยู่ในภาวะวิกฤตอย่างมี
นัยสำคัญ จึงส่งผลกระทบต่อ
ปริมาณน้ำที่ถูกปล่อย
ลงสู่แม่น้ำโขงในช่วงฤดูแล้ง”

สี่ล้อที่มีความต้องการสูงจากประเทศเพื่อนบ้านสามารถข้ามแม่น้ำโขงได้ในหลายๆ แห่ง

ข้อเสนอแนะและมาตรการแก้ไขปัญหา

จากปัญหาและผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงทั้ง 6 จังหวัดดังกล่าวข้างต้น ในนามของเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำโขง 6 จังหวัด 64 ตำบล จึงมีข้อเสนอแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลผู้ได้รับความเสียหายจากภาวะน้ำโขงวิกฤติในทุกสาขาอาชีพ และทุกมิติ โดยเร่งด่วน เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการเงินชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยสนับสนุนส่งเสริมให้เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่ 6 จังหวัดที่ตั้งอยู่ติดกับแม่น้ำโขงมีบทบาทสำคัญ
2. การจัดตั้ง “กองทุนฟื้นฟูอาชีพผู้ประสบภัยพิบัติ” จากผลกระทบแม่น้ำโขงแห่งวิกฤติในครั้งนี้ เพื่อการช่วยเหลือในระยะยาว โดยส่งเสริมสนับสนุนบทบาท “สภาองค์กรชุมชนตำบลและเครือข่าย” ในพื้นที่ 6 จังหวัดให้มีส่วน

ร่วมในการดำเนินงานกับภาคีพัฒนาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การส่งเสริมสนับสนุน “สภาองค์กรชุมชนตำบลและเครือข่าย” ในพื้นที่ 6 จังหวัดติดกับแม่น้ำโขงเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาร่วมกับภาคีพัฒนาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ

4. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงและลุ่มน้ำสาขาต่างๆ โดยเฉพาะนโยบายการสร้าง “เขื่อนหรือฝาย” ที่จะปิดกั้นลำน้ำ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบนิเวศ และวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น จะต้องให้ภาคประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการศึกษาผลกระทบ และตัดสินใจชี้ขาดต่ออนาคตของตนเอง โดยส่งเสริมสนับสนุนบทบาทสภาองค์กรชุมชน และเครือข่ายในพื้นที่ลุ่มน้ำเข้ามามีส่วนร่วมกับภาคประชาชน และภาคีพัฒนาต่างๆ

5. การศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำโขงทั้ง 6 จังหวัดที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง โดยใช้แนวทาง “การวิจัยชาวบ้าน” เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานร่วมกับสถาบันวิชาการในท้องถิ่นภายใน 6 จังหวัด และในระดับภูมิภาคนี้ในระยะยาว เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นต้น

6. การสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนตำบลในการจัดตั้ง “เครือข่ายการเฝ้าระวังภัยพิบัติทางธรรมชาติ” ของแม่น้ำโขง ครอบคลุมทุกภูมิภาคที่แม่น้ำโขงไหลผ่านประเทศไทย ทั้งในด้านทรัพยากรและเทคโนโลยีความรู้ที่เกี่ยวข้อง

7. สนับสนุนการศึกษาองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับลุ่มน้ำ ชุมชน และครัวเรือน เพื่อพัฒนาทางเลือกในการจัดการทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน โดยใช้แนวทางการวิจัยชาวบ้านเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานเช่นเดียวกับข้อ 5

แถลง ณ วันที่ 8 - 9 มีนาคม 2553 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลลุ่มน้ำโขง 6 จังหวัด 64 ตำบล ณ ตำบลบึงคล้า อำเภอบึงคล้า จังหวัดหนองคาย

โดยเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลพื้นที่ลุ่มน้ำโขง 64 องค์กร 6 จังหวัด (เลย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี) ■

การสนับสนุนประชาสังคมจาก พอช.

ภารกิจหลักของ พอช. คือการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน แต่มีองค์กรในภาคประชาสังคมจำนวนมากที่ทำงานสนับสนุนองค์กรชุมชน พอช. จึงให้การสนับสนุนองค์กรเหล่านั้นมาตั้งแต่ปี 2544

“ประชาสังคม” ในที่นี้มีความหมายครอบคลุมถึงองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO: Non - Governmental Organization) องค์กรอาสาสมัคร การทำงานร่วมกันของภาคีหลายฝ่ายและกลุ่ม องค์กรอื่นๆ ที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรชุมชน ลักษณะของการสนับสนุนเป็นการสนับสนุนโครงการที่ดำเนินการโดยองค์กรเหล่านั้นตามความสนใจและพื้นที่ที่องค์กรเหล่านั้นทำงาน ลักษณะกิจกรรมจึงมีความหลากหลายและเป็นกิจกรรมทั้งระดับชุมชนและระดับนโยบาย ทั้งประเภทที่ทำงานกับชุมชนโดยตรงและเป็นการพัฒนาศักยภาพของขบวนประชาสังคม

ลักษณะกิจกรรมที่สนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การพัฒนาชุมชนเมือง การวิจัยท้องถิ่น เครือข่ายพระสงฆ์ วิทยุชุมชน สื่อชุมชน พลังงานทางเลือก การศึกษาทางเลือก เยาวชน อาสาสมัครเพื่อสังคม ฯลฯ

ระหว่างปีงบประมาณ 2544 - 2552 สถาบันได้รับงบประมาณตามโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรชุมชน ซึ่งเป็นงบประมาณรายปีที่รัฐบาลสนับสนุนเพื่อให้สถาบันปฏิบัติงานตามภารกิจรวมทั้งสิ้น 2,380 ล้านบาท และได้จัดสรรสนับสนุนการทำงานของประชาสังคมรวม 485 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.37 ของงบประมาณที่ได้รับทั้งหมด ผลการสนับสนุนแยกตามปีงบประมาณดังนี้

ปีงบประมาณ	งบประมาณทั้งหมด (ล้านบาท)	งบประมาณสนับสนุนประชาสังคม (ล้านบาท)	จำนวนโครงการ	ร้อยละของงบประมาณทั้งหมด
2544	500	110	69	22
2545	270	93	38	34
2546	180	19	13	10
2547	180	26	20	14
2548	180	32	7	17
2549	180	62	30	34
2550	180	58	55	32
2551	330	45	73	13
2552	380	40	118	10.52
รวม	2,380	485	423	20.37

หมายเหตุ 1. งบประมาณตั้งแต่ปี 2546 - 2550 รวมงบสนับสนุนการดำเนินการของวิทยาลัยการจัดการทางสังคม
2. งบประมาณที่ได้รับในปี 2551 เป็นงบประมาณเพื่อการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนตามกฎหมายใหม่ 45.65 ล้านบาท ทำให้งบประมาณสนับสนุนภาคประชาสังคมในปีนี้มีสัดส่วนน้อยกว่าปกติ

องค์กรประชาชนเพื่อแก้ปัญหาแม่น้ำท่าจีน

แม่น้ำท่าจีนมีต้นกำเนิดมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่าน 4 จังหวัด คือ ชัยนาท สุพรรณบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ในพื้นที่ จ.นครปฐม แม่น้ำท่าจีนเริ่มเน่าเสียและมีปัญหาฝักตบชวาตั้งแต่ปี 2536 ส่วนใหญ่เป็นผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม การเลี้ยงสัตว์ และบ้านจัดสรร ฯลฯ

ปี 2541 ชาวบ้านได้รวมกลุ่มเล็กๆ เพื่อรณรงค์การแก้ปัญหาแม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย ภายใต้ชื่อ “ชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีนนครปฐม” ทำภารกิจที่สำคัญ 4 ด้านเพื่อฟื้นฟูแม่น้ำท่าจีน คือ การสร้างองค์ความรู้ การสร้างคนที่มีความรอบรู้เพื่อฟื้นฟูแม่น้ำ การสร้างเพื่อน และสร้างคนรักท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดเครือข่ายคนรักท่าจีนที่ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มองค์กร 40 องค์กร วัด 40 วัด โรงเรียน 50 กว่าแห่ง ร้านอาหาร และโรงงานอุตสาหกรรม

ปี 2548 มีองค์กรอิสระ คือ มูลนิธิลุ่มน้ำท่าจีนนครปฐม ทำหน้าที่รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรต่างๆ สำหรับการสร้างกิจกรรมให้คนในนครปฐมร่วมอนุรักษ์ลุ่มน้ำท่าจีน ได้แก่ การส่งเสริมการศึกษา

■ อนุรักษ์ดิน ชั้นอินทรีย์งาม

สิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำท่าจีน การอนุรักษ์ฟื้นฟูลุ่มน้ำ การพัฒนาและสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนเพื่อการดูแลแม่น้ำ ปี 2550 มีการจัดตั้งสภาลุ่มน้ำท่าจีนนครปฐม ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนที่มีตัวแทนจากทุกอาชีพทุกภาคส่วนในพื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีน จ.นครปฐม โดยทำหน้าที่เชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนทั้งในพื้นที่และต่างพื้นที่ สภาลุ่มน้ำท่าจีนนครปฐมเกิดจากการขับเคลื่อนโดยชมรมเรารักแม่น้ำท่าจีน และมูลนิธิลุ่มน้ำท่าจีนนครปฐม ที่ผ่านมาเป็นเวทีของภาคประชาชนที่ใช้เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนสมัชชาสุขภาพ

ตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ และกำหนดนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ เพื่อนำท้องถิ่นไปสู่สังคมสุขภาพ โดยใช้แม่น้ำท่าจีนเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาคนท่าจีน

เป้าหมายเชิงนโยบาย

- พัฒนาสภาลุ่มน้ำท่าจีน** ให้มีองค์ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต่างๆ และนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพตามที่กฎหมายรองรับ
- กำหนดนโยบายสาธารณะ** ว่าด้วยการจัดการน้ำและแม่น้ำท่าจีนนครปฐม โดยประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับแม่น้ำท่าจีนร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ
- จัดทำแผนยุทธศาสตร์** การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาในทุกระดับ ทั้งปัญหาน้ำท่วม น้ำเน่าเสีย และปัญหาต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- สร้างเครือข่าย** และค้นหา

เพื่อนจากภาคประชาสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม และจังหวัดใกล้เคียงที่มีความเชื่อมโยงกันด้วยสายน้ำและสายสัมพันธ์ทุกจังหวัด

5. สร้างจิตสำนึก ก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมดูแลรักษาแม่น้ำท่าจีนให้กับภาคประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และทุกพื้นที่ในลุ่มน้ำท่าจีน นครปฐม

นายอนุรักษ์ดิน ชั้นอินทรีย์งาม นายกองค การบริหารส่วนตำบลบางระกำ และประธานสภาลุ่มน้ำท่าจีน ระบุว่า ปัจจุบันลุ่มน้ำท่าจีนได้รับผลกระทบทั้งจากขยะ น้ำเสียจากโรงงานและบ้านเรือน ฝักตบชวา โดยในช่วงฤดูฝนแม่น้ำจะยิ่งเน่าเสีย ทั้งนี้ผู้ที่มาช่วยกันทำงานครอบคลุมทุกภาคส่วน ทั้ง อบต. ชาวบ้าน วัด โรงเรียน และหน่วยราชการในพื้นที่ องค์กรภายนอกที่ร่วมสนับสนุนได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ปัจจุบันมีการประชุมหารือเรื่องการฟื้นฟูแม่น้ำในเวทีการประชุมสภาองค์กรชุมชนที่มีการจัดตั้งแล้วถือว่าเป็นประเด็นปัญหาที่ทุกฝ่ายต้องช่วยกัน ■

■ วันชัย พุดทอง
ศูนย์พลเมืองเด็ก

ชุมชนทำสะท้อนกับสิทธิ ในการจัดการศึกษาของชุมชน

การจัดการศึกษาในหมู่บ้าน ทำสะท้อน อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช เป็นกรณีตัวอย่างที่สำคัญของการยืนยันสิทธิในการจัดการศึกษาโดยชุมชน ที่พยายามจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะทางวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบนิเวศของท้องถิ่น ทั้งนี้การจัดการศึกษาโดยชุมชนนับว่าเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

ที่มาของการจัดการศึกษาโดยชุมชน

เมื่อปี 2548 ครอบครัวและเด็กๆ ในชุมชนท่าสะท้อนได้รับผลกระทบจากการที่โรงเรียนท่าสะท้อนถูกปิดลง ทำให้ครอบครัวที่มีบุตรหลานในวัยเรียนได้รับผลกระทบ ต้องเดินทางไปเรียนหนังสือในพื้นที่ที่ไกลบ้าน เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายและการเดินทางที่ไกลกว่าเดิม ผู้นำชุมชนจึงได้คิดเรื่องการจัดการศึกษาโดยชุมชน เพื่อให้ลูกหลานได้มีที่เรียนใกล้บ้าน และพัฒนาหลักสูตรที่มีสาระของท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนไปพร้อมกัน

กรณีบ้านท่าสะท้อนมีความน่าสนใจในแง่ที่ว่าชาวบ้านธรรมดาได้ก้าวเข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในการจัดการศึกษาเทียบเท่าหรืออาจมากกว่านักการศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา อันเปรียบเสมือนการได้ตอบอำนาจที่ผูกขาดรวมศูนย์การจัดการศึกษามานานนับ

ร้อยปี ดังนั้นการจัดการศึกษาโดยชุมชนบ้านท่าสะท้อนจึงมีนัยสำคัญไม่เพียงแต่เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ของชุมชนสู่คนรุ่นใหม่ และการวางหลักสูตรการศึกษาที่เอื้อต่อการทำมาหากินหรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นอย่างยั่งยืนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการรื้อฟื้นศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจของชาวบ้านและชุมชนในองค์ความรู้ของตน อันทำให้พวกเขาสามารถมีบทบาทในการจัดการศึกษาให้แก่ลูกหลานอย่างเสมอหน้าและเท่าเทียมกับผู้เชี่ยวชาญจากฝ่ายรัฐ นอกจากนี้คุณสมบัติเฉพาะบางประการของชุมชนท่าสะท้อน อาทิ การตั้งอยู่ท่ามกลางระบบนิเวศแบบป่าพรุ การมีผู้รู้ท้องถิ่นที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมร่วมกันของสมาชิกในชุมชน รวมทั้งความต้องการของพ่อแม่ในการ

จัดการศึกษาให้ลูกหลาน เป็นต้น มีความน่าสนใจในแง่ที่ว่าได้ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้การจัดการศึกษาโดยชุมชนเกิดขึ้นจริงและมีความก้าวหน้า

การจัดทำหลักสูตรชุมชนท่าสะท้อน เพื่อเด็กปฐมวัย

การจัดการการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนก่อนวัยเรียนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นจำนวน 30% ของเนื้อหาที่มีการเรียนการสอน คือ มีการเรียนการสอนเรื่องวัฒนธรรม ภูมิปัญญา การประกอบอาชีพ การเกษตรที่ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่น เช่น พื้นที่ท่าสะท้อนเป็นป่าพรุ มีพืชกระจูดในพื้นที่ ในหลักสูตรจะมีการสอนการทอกระจูด รวมทั้งหลักสูตรกลางที่ใช้เป็นมาตรฐานทั่วไปมีเนื้อหา 70% เท่ากับชุมชนได้ออกแบบหลักสูตรเพื่อวางแผนการศึกษาที่มีเนื้อหาของท้องถิ่นควบคู่กับเนื้อหาที่เป็นมาตรฐานทั่วไปสำหรับผู้เรียน

โรงเรียนของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน

หลังจากที่โรงเรียนถูกปิดเมื่อปี 2548 และชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนชุมชนวัดท่าสะท้อนจึงได้เปิดใหม่อีกครั้งหนึ่งเมื่อปี 2551 มีนักเรียนทั้งหมด 32 คน มี

ครูสอนนักเรียนอยู่ 2 ประเภทๆ ที่หนึ่งเป็นครูชุมชน ใช้ผู้มีความรู้ในชุมชนมากกว่า 10 คนเป็นครูของโรงเรียน ประเภทที่สองเป็นครูที่ชุมชนจ้างมาสอน (2 คน) ครูที่ทางราชการ (สำนักการศึกษาท้องถิ่น) สนับสนุน (2 คน) ครูที่ อบต.จ้างมาสอน (1 คน) โรงเรียนชุมชนวัดท่าสะท้อนจึงเป็นตัวอย่างของการจัดการศึกษาโดยชุมชนท้องถิ่นที่มีผู้สนใจจากพื้นที่ต่างๆ เดินทางไปให้กำลังใจและศึกษาดูงานอยู่อย่างต่อเนื่อง

unaspu

การยืนยันสิทธิในการจัดการศึกษาโดยชุมชนท่าสะท้อนมีความน่าสนใจ เป็นเรื่องยากที่ชาวบ้านธรรมดา ซึ่งมีโซ่ นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาจะเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียน สิ่งที่น่าจะได้มีการศึกษาลึกลงไปก็คือ อะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนให้ชาวบ้านท่าสะท้อนมีความภาคภูมิใจในองค์ความรู้ด้านต่างๆ ของชุมชน และต้องการจะสืบทอดความรู้นี้ให้แก่คนรุ่นลูกหลานต่อไป รวมทั้งมีความเชื่อมั่นว่าองค์ความรู้ท้องถิ่นของพวกเขาจะมีบทบาทในการทำให้ลูกหลานสามารถดำรงชีวิตในอนาคตได้อย่างมีความสุขและยั่งยืนไม่ด้อยไปกว่าความก้าวหน้ากลางสามัญ ทั้งนี้ปัจจัยที่ว่าอาจจะประกอบไปด้วยภูมิหลังของการเป็นผู้อพยพที่ต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า การมีชีวิตที่พึ่งพิงธรรมชาติในป่าพรุ ประวัติศาสตร์ของชุมชนในการก่อสร้างโรงเรียนมาอย่างยากลำบาก การถูกละเมิดสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาของลูกหลาน การประสานความร่วมมือกับองค์กรทางสังคมภายนอก และการรับข้อมูลข่าวสารของกฏกติกาทั้งภายในและระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาของชุมชน

อนึ่ง การทำความเข้าใจกับปัจจัยเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้งชาวชุมชนบ้านท่าสะท้อนเองและชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องการสนับสนุนสิทธิชุมชนในการจัดการศึกษาต่อไป ■

รายงาน WIFIU

■ ชาญณรงค์ เยาวเลิศ
ผู้ประสานงานเครือข่ายทรัพยากร
ชายฝั่งอ่าวไทย

งานเสริมศักยภาพภาพชุมชน เพื่อดูแลทรัพยากรชายฝั่งอ่าวไทย

ชายฝั่งอ่าวไทย เริ่มตั้งแต่จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งอาหาร และที่ทำมาหากินของประชาชน ตลอดแนวอย่างอุดมสมบูรณ์ และอยู่กันอย่าง ปกติสุขตลอดมา แต่เมื่อมีโครงการต่างๆ ที่จะพัฒนาตามกระแส ทำให้ชุมชนในหลายพื้นที่ได้รับผลกระทบจากโครงการเหล่านั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การที่ชุมชนได้ใช้และปกป้องทรัพยากรของตนมาเป็นเวลาช้านาน แทบตอบไม่ได้ว่า ทรัพยากรที่ตนได้ปกป้องไว้มีความสำคัญและเล็งถูกหลานในอนาคตได้ยาวนานเพียงไร และมีมูลค่าเท่าใด เมื่อมีโครงการพัฒนาตามกระแสที่จะเกิดขึ้นบริเวณชุมชนหรือแหล่งทำมาหากินของตน และชุมชนจะได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร กับผลกระทบที่เกิดขึ้นมาแล้วกับกิจกรรมทำนองเดียวกันที่ผ่านมา จึงนำไปสู่ข้อเสนอเพื่อที่จะหาทางค้นหาศักยภาพของชุมชนในการรวมกลุ่มและได้ค้นหาศักยภาพของชุมชนบนฐานทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่

พื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดโครงการดังกล่าว ประกอบด้วยพื้นที่หลักตามที่กล่าวต่อไปนี้ และมีพื้นที่เครือข่ายอีกตามบริเวณดังกล่าวย่อยๆ กันไป

พื้นที่ดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นแหล่งธรรมชาติหนึ่งเดียวที่มีลักษณะพิเศษเป็นลักษณะดอนปากแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งต่อมาสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ประกาศเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (แรมซาร์ไซต์) ตั้งแต่ปี 2544 แต่ยังไม่ได้ทำความเข้าใจกับชุมชน ดังนั้นงานที่ผ่านมาจึงเป็นงานที่ต้องทำความเข้าใจกันมากขึ้น โดยการจัดเวทีพูดคุย ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเครือข่ายอื่น เก็บงานวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มและลดลงของหอยหลอด พร้อมทั้งขยายเครือข่ายในจังหวัดให้มากขึ้น เพื่อจะได้ร่วมกันคิดในการจัดการทรัพยากรของตนเอง

พื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เป็นพื้นที่ที่ชุมชนได้อาศัยป่าชายเลนและปากแม่น้ำเพื่อเป็นแหล่งหาปลาและหอยแครง แต่ก็ถูกคุกคามจากกิจกรรมต่างๆ จึงมีงานที่สมาคมรักษ์ทะเลไทยได้ลงไปดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมเก็บหอยแครงของชุมชน และให้ชุมชนได้มีกิจกรรมของตนเอง เช่น การได้แลกเปลี่ยนถึงความสำคัญทรัพยากรที่ตัวเองมี และจะปกป้องทรัพยากรให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

พื้นที่สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นชุมชนที่ได้รับประโยชน์จากบึงบัวมาตั้งในอดีต

แต่เมื่อมีการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติก็มีความขัดแย้งกันบ้าง แต่ได้ทำความเข้าใจในอดีตจนเป็นที่เข้าใจแล้วแต่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป ด้านการอนุรักษ์พื้นที่ของตนให้คงอยู่โดยมีการตั้งกลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาทุ่งสามร้อยยอดให้เข้มแข็งและการดำเนินการงานพัฒนาที่ไม่กระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรอีกต่อไป

ชายหาดทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ส่วนใหญ่ทำอาชีพประมง และทางตอนบนเป็นพื้นที่ทำสวนมะพร้าว แต่ที่ผ่านมาโครงการที่จะติดตามการวางไข่ของเต่า ทำให้เกิดการรวมกลุ่มและเฝ้าระวังพื้นที่ให้เป็นแหล่งอนุรักษ์เต่าตามธรรมชาติ และชุมชนก็ได้ร่วมกันประเมินศักยภาพของชุมชน พร้อมทั้งต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และพอใจในสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบันด้วย

ป่าพรุแม่รำพึง ประจวบคีรีขันธ์ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ หรือประเภททางน้ำไหลในยามน้ำหลากเป็นระบบนิเวศสามน้ำ ซึ่งน้ำจากพื้นที่ป่าพรุไหลลงทะเล บริเวณชายฝั่งเป็นเขตวางไข่ปลา และมีการประกาศกรมประมงให้ปิดอ่าวทุกปี ดังนั้นที่ผ่านมา กิจกรรมของชุมชนเป็นการรวมตัวกันเพื่อปกป้องพื้นที่ป่าพรุสาธารณะ เพื่อเป็นสมบัติของชุมชนตลอดไป กิจกรรมที่ดำเนินการก็เป็นการสำรวจศึกษาทรัพยากร และการศึกษาดูงาน รวมทั้งจัดงานวันพื้นที่ชุ่มน้ำให้คนทั่วไปเข้าใจในความสำคัญ ของพื้นที่ป่าพรุมากขึ้น

ชายฝั่งทะเลอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ตลอดแนวตั้งแต่รอยต่อจังหวัดประจวบฯ เข้าสู่จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ตั้งแต่สันทรายบางเบ็ด หาดบางสน หาดทุ่งวัวแล่น มีป่าชายเลน ชายหาด และปะการัง ที่สำคัญชุมชนอยู่กันอย่างสงบและปกติสุขตลอดมา เป็นพื้นที่ประสบภัยบ่อย เช่น พายุไต้ฝุ่นเกย์ ซึ่งที่ผ่านมาโครงการพัฒนาหลายโครงการ ทำให้ชุมชนต้องรวมตัวกันเพื่อศึกษาทรัพยากรของตนเอง

จะได้ตอบในอนาคตว่าจะได้รับผลกระทบอะไรบ้าง และชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมเหล่านี้ได้อย่างไร ดังนั้นจะเห็นว่า การที่ชุมชนได้รวมตัวกันเพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรของตน และรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนถึงการเปลี่ยนแปลงและเดินทางไปศึกษาพื้นที่อื่นที่ได้รับการพัฒนาแล้วเกิดผลกระทบ ถือเป็นประสบการณ์ที่ได้พบเห็นโดยตรง จึงเป็นจุดสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและประสานกันเป็นเครือข่ายในการปกป้องทรัพยากรของตนเองให้ยั่งยืนตามสิทธิที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า สิทธิชุมชนเกิดจากความตระหนักของชุมชนโดยแท้จริง ■

ผู้นำชุมชนเครือข่ายเมืองเรียวกรังพลังเจียบ ส่งเสียงยุติความรุนแรงเพื่อบ้านเมืองสงบสุข

นายประภาส แสงประดับ ผู้นำเครือข่ายชุมชนเมืองเรียวกรังพลังเจียบส่งเสียงยุติความรุนแรงเพื่อบ้านเมืองสงบสุขโดยเร็ววัน

ตามที่ผู้นำชุมชนในเครือข่ายชุมชนเมืองหลายพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้จัดกิจกรรมเสวนาและรณรงค์ให้ประชาชนที่เป็นพลังเจียบได้แสดงเจตนารมณ์ให้ทุกฝ่าย “หยุดทำร้ายประเทศไทย หยุดใช้

ความรุนแรง หยุดแบ่งฝักแบ่งฝ่าย” เพื่อให้รัฐบาลและผู้ชุมนุมเลือกการแก้ปัญหาที่ไม่ใช้ความรุนแรง

นายประภาสกล่าวว่รัฐบาลก็ต้องทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสถานการณ์ที่มีการชุมนุมของกลุ่มคนที่เรียวกรังให้นายกรัฐมนตรียุบสภา

พร้อมกับเสนอให้ผู้ชุมนุมเคลื่อนไหวอย่างสงบภายใต้กฎหมาย

นายประภาส แสงประดับ

และกติกาของบ้านเมือง เพราะประชาชนทุกกลุ่มซึ่งอาจจะมีความเห็นทางการเมืองที่ต่างกัน แต่ทุกคนก็เป็นคนไทยเหมือนกัน จึงอยากให้ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทที่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ความรุนแรงเพื่อแก้ปัญหาของประเทศไทยได้ส่งเสียงและจัดกิจกรรมเพื่อเรียวกรังให้ทุกฝ่ายหยุดใช้ความรุนแรง ■

ภาพกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งอ่าวไทย

กลุ่มอนุรักษ์อาสา ทำดีเพื่อพ่อ

ค่ายเด็กรักษ์รักดอนหอยหลอด

จัดทำเขตอนุรักษ์

รายงาน WIFIU

■ ประสิทธิ์ชัย หนูนวน

พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช กำลังถูกคุกคามจากโครงการพัฒนาขนาดใหญ่หลายโครงการ โดยกระบวนการดำเนินการแต่ละโครงการ ล้วนก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางและอันตรายมาก ซึ่งในระดับพื้นที่ชุมชน ชาวบ้านได้ศึกษาเรียนรู้ และตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึงการพลิกเปลี่ยนวิถีชีวิตของชุมชนทั้งหมด จากวันนั้นถึงวันนี้ชุมชนชาวบ้านแถบ อ.ท่าศาลา และ อ.สิชล จ.นครศรีธรรมราช ได้ประกาศไม่ต้อนรับการพัฒนาที่ทำลายคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม แต่หากจะเกิดการพัฒนาจะต้องตั้งอยู่บนฐานการรักษาทรัพยากรอย่างยั่งยืนและส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตโดยรวม

โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบในพื้นที่ จ.นครศรีธรรมราช ในความเห็นของกลุ่มองค์กรที่ไม่เห็นด้วยได้แก่ 1.กรณีเซฟรอน ก่อสร้างท่าเรือ บ้านบางสาร ต.กลาย อ.ท่าศาลา ก่อสร้างฐานขนส่งทางอากาศ ต.ปากพูน อ.เมือง 2.กรณีนิคมอุตสาหกรรม ก่อสร้างท่าเรืออุตสาหกรรม-นิคมอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ต.ทุ่งปรัง ต.สิชล อ.สิชล ต.กลาย อ.ท่าศาลา 3.กรณีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ อ.ขนอม อ.สิชล อ.ท่าศาลา 4.กรณีอ่างเก็บน้ำคลองท่าหน ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อนิคมอุตสาหกรรม ต.เทพราช

กลุ่มองค์กรในพื้นที่ที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าวภายใต้ “เครือข่ายผลกระทบนโยบายสาธารณะนครศรีธรรมราช” มีหน้าที่ติดตามข้อมูลเพื่อเผยแพร่ให้พี่น้องในพื้นที่ได้รับทราบ พร้อมทั้งประสานงานกลุ่มองค์กรต่างๆ เข้ามาสนับสนุน ได้แก่ 1.สมาคมดับบ้าน ดับเมือง 2.โครงการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ต.กลาย ต.เทพราช 3.โครงการติดตามและเฝ้าระวังแผนพัฒนาภาคใต้ : กรณีศึกษาปิโตรเคมี

โครงการติดตามและเฝ้าระวังนิคมอุตสาหกรรมในนครศรีธรรมราช

“โครงการพัฒนาขนาดใหญ่หลายโครงการ โดยกระบวนการดำเนินการแต่ละโครงการ ล้วนก่อให้เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางและอันตรายมาก ซึ่งในระดับพื้นที่ชุมชน ชาวบ้านได้ศึกษาเรียนรู้และตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งหมายถึง การพลิกเปลี่ยนวิถีชีวิตของชุมชนทั้งหมด”

นครศรีธรรมราช 4.อาจารย์สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 5.เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 6.โครงการ สกว.ท้องถิ่น นครศรีธรรมราช 7.ประชาสังคม นครศรีธรรมราช 8.ตัวแทนชุมชนจากพื้นที่ต่างๆ

โจทย์ที่สำคัญคือ การเคลื่อนไหวให้เกิดพลังทั้ง 6 กลุ่ม 1.ภาควิชาการ จัดทำชุดความรู้จากการศึกษาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฯ เพื่อไปต่อสู้กับความไม่รู้ในความเจริญและการพัฒนาที่ถูกส่งมาจากฝ่ายสร้างอุตสาหกรรม 2.ภาคพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย ที่ไม่เห็นด้วยในการพัฒนาอุตสาหกรรม มีการจัดตั้งกลุ่มและมีการเคลื่อนไหวโดยชาวบ้านเอง 3.พื้นที่ใกล้เคียงที่ได้รับผลกระทบ เช่น พื้นที่ใกล้เคียงแหล่งน้ำ เนื่องจากการพัฒนาในพื้นที่ทะเล จะได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวาง เพราะทะเลเป็นแหล่งทรัพยากรรวมของอ่าว พื้นที่รายรอบของแหล่งที่ตั้ง 4.ภาคเมืองและ

เครือข่ายในจังหวัด เป็นฝ่ายหนุนเสริมที่สำคัญในการแสดงจุดยืนกับการไม่เห็นด้วยกับอุตสาหกรรม 5.เครือข่ายผลกระทบระดับภาคที่มีการเชื่อมโยงหลายพื้นที่และมีความเกี่ยวเนื่องกันในระดับภาค 6.องค์กรเคลื่อนไหว เป็นองค์กรสำคัญในการเคลื่อนไหวเชิงข้อมูลเชิงประจักษ์และการเรียนรู้สู่สาธารณะ เช่น สื่อ กลุ่ม NGOs คณะกรรมการสิทธิฯ กลุ่มสิ่งแวดล้อม กลุ่มพลังงานทางเลือก กลุ่มสุขภาพ สภาที่ปรึกษาฯ

กิจกรรมที่ดำเนินการ ทำงานด้านความรู้ การดำเนินงานเคลื่อนไหวจึงได้เตรียมการสำหรับการทำงานด้านความรู้ผ่านกลไก HIA และ สกว.ท้องถิ่น โดยการประมวลความรู้ทั้งทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร เพื่อให้ใช้ความรู้ดังกล่าวในการเคลื่อนไหวต่อไป ทั้งการสร้างเชื่อมั่นแก่ชุมชนและสื่อสารต่อสาธารณะ รวมทั้งการผลิตความรู้และนิยามการพัฒนาในแบบที่ชุมชนต้องการ ใช้เวทีทำความเข้าใจ

เข้าใจ เป็นเวทีให้ข้อมูลพื้นที่ กลุ่มบุคคล หรือเครือข่าย เพื่อสร้างแนวร่วมในการรับรู้ข้อมูลและประกอบการตัดสินใจ เพราะเป็นเรื่องสาธารณะ ใช้สื่อเพื่อการเคลื่อนไหว หลังจากนี้อาจต้องมีการผลิตสื่อเพื่อการรณรงค์และสร้างความตื่นตัวให้กับชุมชนและคนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การแสดงจุดยืนของคนที่ไม่เห็นด้วยเป็นการแสดงการเคลื่อนไหวที่สำคัญ นอกจากนี้ยังต้องใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลและสร้างพลังอย่างจริงจัง เช่น หนังสือ แผ่นพับ โปสเตอร์ วีซีดี และอื่นๆ แสดงพลังสื่อสารกับสาธารณะ การแสดงพลังคือการเคลื่อนไหวเพื่อแสดงจุดยืนหรือตอบโต้ในลักษณะต่างๆ ซึ่งประเด็นนี้จะต้องพิจารณาจังหวะและรูปแบบการเคลื่อนไหวอีกครั้งหนึ่ง

เหตุผลและจุดยืนจากการเรียนรู้ของชุมชน ชาวบ้านต่อนิคมอุตสาหกรรม 1.กระบวนการพัฒนาโครงการไม่มีความโปร่งใสตามขั้นตอนที่ควรจะเป็นตามหลักเกณฑ์และหลักกฎหมาย 2.การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเป็นการพัฒนาที่นำไปสู่การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ 3.การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นการพัฒนาที่ประชาชนในพื้นที่ 4.สภาพสังคมจะเสื่อมทรามและวัฒนธรรมจะสูญสลาย 5.หากมีการเอาแผ่นดินไปสร้างนิคมอุตสาหกรรมแล้วจะเอาแผ่นดินที่ไหนอยู่อาศัยและทำกิน 6.การเกิดขึ้นของนิคมอุตสาหกรรมจะเป็นการทำลายแหล่งอาหารสุดท้ายของสังคมไทย 7.การเกิดนิคมอุตสาหกรรมจะนำไปสู่วิกฤติสุขภาพที่ไม่อาจเรียกคืนได้ 8.คนสิชล ท่าศาลา และคนนครฯ ต้องการกำหนดเองว่าเราจะมีการพัฒนาในรูปแบบไหน

แผ่นดินที่ชาวบ้านกำลังปกป้องรักษา ก็เพื่อคนทั้งแผ่นดิน เพราะพวกเขา กำลังรักษาปลา ต้นไม้ อากาศและชายหาดที่สวยงามไว้ให้ลูกหลาน ■

เสียงสะท้อนจากชาวบ้าน 3 จังหวัดภาคเหนือ กระทบผลกระทบจากเหมืองแร่ทองคำ

■ **ธีรเมธ บัวงาม**

ท่ามกลางฝุ่นควันคลุ้งคลุ้ง เสียงการระเบิดเปิดหน้าดิน และเสียงเครื่องขุดในพื้นที่รอยต่อ 3 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พิจิตร พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ มีเสียงเล็กๆ ของเครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากเหมืองแร่ทองคำ 3 จังหวัด พยายามสอดแทรกบอกกล่าวให้สังคมรับรู้ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานเกิดผลกระทบทางสังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ สุขภาวะ ซึ่งคนในสังคมควรพิจารณาพิจารณาหรืออย่างมีส่วนร่วม ให้คุณค่า ตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสม พร้อมกับเยียวยาผลกระทบ และความเสียหายอย่างเป็นธรรม

ผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่อนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ทองคำ ซึ่งต้องการศึกษารวมสิทธิที่ดินของชาวบ้านในชุมชนรอบเหมืองแร่ทองคำ ตลอดจนศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย นโยบายของรัฐบาล ความต้องการของชุมชน เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดิน พบว่า เขตรอยต่อ 3 จังหวัด 25 หมู่บ้าน

ที่ได้รับผลกระทบ มีพื้นที่การเกษตรที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด 3,530 ไร่ รวมถึงต้องแบกรับต้นทุนทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงทุกวัน เป็นต้น

การดำเนินงานของโครงการเริ่มจากการสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้านในชุมชน สำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลชุมชนรอบเหมืองที่ได้รับผลกระทบ

ความเสียหายด้านทรัพยากร ประสานหน่วยงาน สื่อมวลชน ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนกับเหมืองแร่ทองคำ จังหวัดเลยและเหมืองโปแตชอุดรธานี ตลอดจนร่วมเวทีและเชื่อมร้อยเครือข่ายพัฒนาชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาประเทศของนโยบายรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม แม้ความสมดุลงระหว่างการพัฒนากับการพิจารณาผลกระทบและการเยียวยาตั้งที่มุ่งหวังจะยังไม่ปรากฏชัดเท่ากับภาพการล่มสลายของชุมชน และวิถีการผลิตแบบเดิม ทว่าเครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากเหมืองแร่ทองคำ 3 จังหวัด ยังคงเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ยืนหยัดเป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต สื่อสารกับสาธารณะ พยายามยกระดับข้อเท็จจริงในพื้นที่ให้เป็นประเด็นระดับชาติ ว่าการทำเหมืองแร่ ด้วยความเชื่อมั่นว่า “ทองแท้ไม่กลัวไฟ” แม้ในวันนี้ชีวิตขวัญกำลังใจจะไม่สดใสดังเช่นทองก็ตาม ■

ประชาสังคมผลิตงานสื่อสารนโยบายสาธารณะ

■ **ธีรเมธ บัวงาม**

นับเนื่องจากรัฐธรรมนูญปี 2540 ที่เปิดทางรับรองสิทธิการสื่อสารของภาคประชาชน จนถึง การก่อกำเนิดขึ้นของโทรทัศน์สาธารณะแห่งแรกของไทย ภายใต้ พ.ร.บ.องค์การแพร่ภาพและกระจายเสียงสาธารณะแห่งประเทศไทย ต่างปลุกเร้าสร้างความตื่นตัวในการใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวสะท้อนตัวตน ความต้องการ สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขของชุมชนท้องถิ่นขึ้น ผ่านปฏิบัติการทางการสื่อสารมากมาย จนสั่งสมเป็นประสบการณ์ ยกระดับเป็นองค์ความรู้ที่น่านับกว่า 10 ปี อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทักษะ ศักยภาพของชุมชนให้ก้าวตามโครงสร้างและนโยบายทางการสื่อสารที่เปิดกว้างนั้นยังเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นโจทย์ท้าทายในการเปลี่ยนความคุ้นชินกับการรับสารอย่างเดียว มาเป็นผู้รับสารและส่งสารอย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียม เต็มโตไปพร้อมกับนักสื่อสารวิชาชีพ

โครงการจัดตั้งนักข่าวเพื่อสร้างพื้นที่สาธารณะ ซึ่งดำเนินงานโดยสำนักข่าวประชาธรรม จึงเป็นอีกโครงการหนึ่งที่พยายามคิดค้นกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนทางการสื่อสารสานต่อการทำงานกว่า 10 ปี โดยรอบปีที่ผ่านมามีนักข่าวประชาธรรมและเครือข่ายนักข่าวภาคประชาชนได้ประสานความร่วมมือกับทีวีไทย เกิด

เป็นความร่วมมือในรูปแบบ “คณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนสื่อสาธารณะ” มีแผนงานทำงานร่วมกันใน 3 ด้าน กล่าวคือ ร่วมกันจัดตั้งนักข่าวพลเมืองร่วมผลักดันรายการ “ทีวีจ่อเหนือ” ซึ่งเริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2552 และร่วมสร้างกองบรรณาธิการภาคประชาชน กำหนดวาระของคนภาคเหนือสื่อสารผ่านจอทีวีไทย ขณะที่ตัวโครงการฯ ยังมีแผนจัดตั้งนักข่าวในระดับพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พิษณุโลก และพิจิตรควบคู่กันไปด้วย

นันทา เบญจศิริลักษณ์ บรรณาธิการบริหารสำนักข่าวประชาธรรม เล่าถึงประสบการณ์การทำงานว่า ภาคประชาชนมีความมั่นใจในการสื่อสารมากขึ้น ผนวกกับเทคโนโลยีการสื่อสารราคาถูกลง ก่อให้เกิดแนวคิดการเชื่อมโยงข้ามสื่อด้วยเหตุที่นักข่าวภาคประชาชนต่างตกผลึกร่วมกันว่า นอกจากการสื่อสารผ่านเว็บไซต์ สื่อทางเลือกวิทยุชุมชน หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่ภาคประชาชนผลิตเองแล้ว ยังมีความต้องการที่จะเชื่อมโยงกับสื่อสาธารณะ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่และนโยบายสาธารณะ แม้ความเป็นจริงขณะนี้ชุมชนจะยังไม่ก้าวไม่ถึงระดับการผลิตอย่างเต็มที่ แต่ด้วยการประสานงานร่วมกับทีมประชาสังคมด้านสื่อก็ทำให้เกิดการผลิตร่วมและการสื่อสารในแนว

ระนาบ รวมไปถึงการรุกเข้าไปพูดคุยกับองค์การบริหารส่วนตำบลในหลายพื้นที่ ขยายแนวคิดสร้างกลไกการสนับสนุนทั้งงบประมาณและเครื่องมือจากท้องถิ่น

“รอบร้อยปีที่ผ่านมาชุมชนไม่ได้รู้สึกตัวตัวเองเป็นผู้ส่งสาร มันเพิ่งจะเปลี่ยนไม่กี่ปีที่ผ่านมา การจะทำให้เขาคุ่นชินก็เป็นเรื่องยาก หลายพื้นที่เยาวชนเริ่มเข้ามามีบทบาท แต่ต้องเชื่อมต่อกับผู้ใหญ่ในการเคลื่อนประเด็น สิ่งสำคัญคือการบูรณาการให้สื่อกับประเด็นเชื่อมกันได้ หรือให้แกนนำเข้าใจแนวคิดการทำสื่อให้เห็นว่าสื่อจะนำไปสู่อะไร เพราะจะทำให้การสื่อสารสามารถตอบสนองความต้องการของพื้นที่ได้ตรงมากขึ้น”

นันทา ตั้งประเด็นว่า อย่างไรก็ตาม นักข่าวภาคประชาชนยังต้องเผชิญกับมายาคติเรื่องความเป็น “มืออาชีพ” หรือถูกเกณฑ์ทางวิชาชีพมาตัดสิน ทำให้ข่าวภาคประชาชนบางชิ้นแม้จะมีเนื้อหาดีก็ไม่สามารถเสนอสู่สาธารณะได้ นอกจากนี้เครือข่ายในระดับพื้นที่ยังไม่มีการบูรณาการงานด้านสื่อชุมชน

เผยรัฐบาลเตรียมออกกฎหมายให้อำนาจนายกฯ บริหารที่ดินหวงห้ามทุกประเภท

■ สมพล โชคดีศรีสวัสดิ์

ตรัง/รมต.สาทิพย์ เปิดโครงการ บ้านมั่นคงไทยเข้มแข็งกันตั้ง จ.ตรัง พร้อมแจงแนวทางรัฐบาลแก้ปัญหาที่ดินเป็นระบบ นำที่ดินหวงห้ามทุกประเภทมาจัดสรรเพื่อคนจน ใช้แนวทางธนาคารที่ดิน โฉนดชุมชน พร้อมเก็บภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า

เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2553 นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เดินทางมาเปิดโครงการบ้านมั่นคงไทยเข้มแข็งกันตั้ง ต.กันตังใต้ อ.กันตัง จ.ตรัง ด้วยการทำพิธีเปิดศาลาที่ทำการสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงกันตัง จำกัด และลงเสาเอกบ้าน

โดยมีนายไมตรี อินทุสุต ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง นายปลื้มดวงสุวรรณ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.ตรัง พร้อมด้วยนายอำเภอกันตัง นายกเทศบาลเมืองกันตัง นายกองค์การบริหารส่วน

“เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ รัฐบาลต้องมีนโยบายการจัดการที่ดินทั้งระบบ ออกกฎหมายให้นำที่ดินหวงห้ามทั้งหมดของรัฐมาให้อำนาจกลางบริหารจัดการ เพื่อนำที่ดินหวงห้ามทั้งหมด มาไว้รวมกันแล้วจัดสรรให้แก่คนจน”

ตำบลกันตังใต้ นางทิพย์รัตน์ นพดลารมย์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และคณะประชาชนในนามสหพันธ์พัฒนาองค์กรชุมชนคนจนเมืองแห่งชาติ เครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดตรัง และประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ จำนวน 500 คน มาร่วมในพิธีเปิด

โครงการบ้านมั่นคงไทยเข้มแข็งกันตัง ช่วยแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนจำนวน 34 ครัวเรือน แบ่งเป็นอยู่อาศัยบ้านเช่าจำนวน 11 ครัว

เรือน บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ 15 ครัวเรือน บุกรุกที่ดินเอกชน 2 ครัวเรือน บุกรุกที่ดินรถไฟจำนวน 2 ครัวเรือน และบุกรุกที่ราชพัสดุ 4 ครัวเรือน ด้วยการให้สินเชื่อซื้อที่ดินจำนวน 3 ไร่ 3 งาน 62 ตารางวา มาจัดสรรให้ผู้เดือดร้อน และสินเชื่อเพื่อสร้างบ้าน รวมมูลค่าโครงการ 8,505,516 บาท

นายสาทิพย์ กล่าวว่า รัฐบาลกู้เงินจำนวน 1.4 ล้านล้านบาท เพื่อที่จะมาเป็นสถานีอนามัยที่สร้างเสริมสุขภาพประจำตำบล โครงการถนนปลอดภัย การจัดหาแหล่งน้ำ การแก้

ปัญหาที่ดินทำกิน และอีก 6,000 ล้าน สำหรับโครงการบ้านมั่นคง ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศเป็นนโยบายไว้ต่อรัฐสภา

สำหรับการแก้ไขปัญหาที่ดินพบว่าทั่วประเทศมีพี่น้องประชาชนจำนวนหนึ่งเข้าไปอยู่อาศัยทำกินตั้งแต่แรก แต่กลายเป็นที่ดินหวงห้าม ป่าสงวน ที่สาธารณะ หรือไม่มีนายทุนอาศัยช่องว่างกฎหมายออกเอกสารสิทธิ์ครอบครองที่ดินของชาวบ้าน เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ รัฐบาลต้องมีนโยบายการจัดการที่ดินทั้งระบบ ออกกฎหมายให้นำที่ดินหวงห้ามทั้งหมดของรัฐมาให้อำนาจกลางบริหารจัดการ เพื่อนำที่ดินหวงห้ามทั้งหมดมาไว้รวมกันแล้วจัดสรรให้แก่คนจน อาจเป็นรูปแบบธนาคารที่ดินบนหลักการว่าที่ดินแปลงนั้นไม่เป็นสิทธิ์ของใครคนใดคนหนึ่งแต่เป็นโฉนดชุมชน เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของชุมชน ใช้ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย และทำการเกษตร รวมถึงการออกกฎหมายเก็บภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า เพื่อแก้โครงสร้างการครอบครองที่ดินที่ไม่เป็นธรรม ดังที่ว่าคนจนไม่มีแม่ที่อยู่อาศัย

นอกจากนี้รัฐบาลกำลังผลักดันกฎหมายสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อที่ว่าต่อไปนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสั่งการโดยลำพังไม่ได้แล้ว ถ้าไม่ได้รับการมีส่วนร่วมจากประชาชน และกฎหมายฉบับนี้จะสร้างการมีส่วนร่วมทุกระดับ ■

ต่อจากหน้า 9

ประชาชน ประชาสังคมพลิบาน

หรือไม่เห็นความสำคัญการทำงานด้านสื่อ ทำให้งานด้านการสื่อสารมีลักษณะแยกส่วน ขาดพลังการพัฒนาคนมีลักษณะต่างคนต่างทำ ไร้ทิศทาง

หลายพื้นที่ยังขาดแคลนด้านอุปกรณ์ รวมไปถึงงบประมาณในการลงพื้นที่ทำข่าว ช่องทางการสื่อสารผ่านทีวีไทยยังมีลักษณะคอขวด ขณะที่กระบวนการทำข่าวภาคประชาชนยังเป็นการนำเสนอปัญหาซ้ำๆ ซึ่งต้องการยกระดับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ เพื่อการสื่อสารมากขึ้น

นันทาเสนออีกว่า การพัฒนานักข่าวภาคประชาชนต้องมีการสร้างช่องทาง หรือพื้นที่การสื่อสารของนักข่าวไปพร้อมๆ กัน เพื่อไม่ให้นักข่าวภาคประชาชนหมดกำลังใจ ท้อถอย สร้างการประสานกับเครือข่ายภาคประชาชน - ประชาสังคมกับสื่อภาคประชาชน เพราะหากมีการบูรณาการทั้งสองภาคส่วน จะทำให้การขับเคลื่อนนักข่าวมีพลัง โดยต้องมีเวทีขยายแนวคิด ออกแบบการทำงานภาคประชาชนให้ตอบโจทย์คนทำงานมากขึ้น

มีการพัฒนาความรู้ คู่มือการทำข่าวภาคประชาชน เพื่อหนุนเสริมเครือข่าย ประสานงานกับนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน อีกทั้งควรมีการจัดเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ นักข่าวภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างสื่อภาคประชาชนกับสื่อมวลชน กระแสหลักอย่างต่อเนื่อง ร่วมมือนำเสนอเนื้อหาของภาคประชาชนให้มีพลัง

แม้ปัจจุบันโครงการจัดตั้งนักข่าวเพื่อสร้างพื้นที่สาธารณะจะสิ้นสุดไปแล้ว แต่รูปธรรมความสำเร็จ บทเรียน พร้อมข้อเสนอของโครงการฯ ยังถูกสานต่ออย่างต่อเนื่อง พร้อมขยายผลเติบโตเป็นตัวอย่างสร้างการเรียนรู้ รอคอยผลิบาน สร้างการสื่อสารที่เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และสังคมโดยรวมต่อไป ■

พลังหญิง สร้างบ้าน สร้างชุมชน : ผู้นำหญิงกว่า 36,000 คนขับเคลื่อนบ้านมั่นคง

■ สุธิดา บัวสุขเกษม • ดวงมณี เครื่องร้อน

เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2553 ซึ่งเป็นวันสตรีสากล สหพันธ์พัฒนาองค์กรชุมชนคนจนเมืองแห่งชาติ (สอช.) ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จัดงาน “พลังผู้หญิง สร้างบ้าน สร้างชุมชน” เพื่อประกาศตัวตนและรวมพลังของผู้หญิงในโครงการบ้านมั่นคง โดยมีนายอิสสระ สมชัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานเปิดงาน ณ ห้องประชุมชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีผู้หญิงที่ทำงานบ้านมั่นคงทั่วประเทศร่วมงานกว่า 600 คน

นายอิสสระ สมชัย รมว.กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ กล่าวว่าวันนี้เป็นวันสตรีสากล รู้สึกยินดีที่ได้ประกาศให้สังคมรู้ว่า งานพัฒนาชุมชนหรืองานสร้างบ้าน สร้างชุมชน เป็นงานหนึ่งที่ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในงานสร้างบ้านแปงเมืองหรือบ้านมั่นคง ไม่ว่าจะป็นงานร้อนงานเย็น ก็ได้เห็นมาอย่างต่อเนื่องว่ามีผู้หญิงเป็นผู้นำอยู่แถวหน้าในการดำเนินงานอยู่เสมอ แม้กระทั่งในงานด้านอื่นๆ เช่น สวัสดิการชุมชน งานแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน หรืองานไทยเข้มแข็งในพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็เห็นผู้หญิงเป็นผู้จัดการหลักในงานดังกล่าวมาโดยตลอด จนเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ผู้หญิงเป็นผู้นำชุมชนที่มีความสามารถรอบด้านทั้งงานชุมชนและงานรักษาครอบครัวให้แข็งแรง ซึ่งผู้ชายก็ต้องยอมรับว่าบางโอกาสต้องให้ผู้หญิงเป็นผู้นำ และบางโอกาสผู้หญิงก็ต้องการให้ผู้ชายเป็นผู้นำ

ด้านนางสาวพูนประภา พัดชา ผู้แทนเครือข่ายองค์กรชุมชนกล่าวว่า งานบ้านมั่นคงที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ 1,475 ชุมชน 269 เมือง จำนวน 813 โครงการนั้น มีผู้หญิงเป็นกำลังหลักในการสร้างบ้านสร้างชุมชนคู่กับผู้ชาย ปัจจุบันจำนวนผู้นำหญิงในคณะกรรมการสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงและคณะทำงานบ้านมั่นคงในระดับต่างๆ ทั่วประเทศ มีถึง 36,202 คน

ในงานมีเวทีเสวนาหัวข้อ “ทิศทางการทำงานของขบวนผู้หญิงในการพัฒนาครอบครัว บ้านและชุมชน” มีผู้ร่วมเสวนาได้แก่ นางจันทร์แก้ว พิจิตร ผู้นำชุมชนบ้านมั่นคงคลองลำน้ำ

นายอิสสระ สมชัย

นางสนอง รวยสูงเนิน ผู้นำบ้านมั่นคงชุมชนเมืองขอนแก่น นายสนั่น อุ่นให้ผล จากผู้แทนเครือข่ายองค์กรชุมชน นางศิริพร นาคเจริญ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน เขตบางเขน และนางสาวกนิษฐา ปรีชาพิชคุปต์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

แม่สนอง รวยสูงเนิน กล่าวว่า การทำงานบ้านมั่นคงเราเริ่มจากความไม่รู้ เมื่อเรามีความรู้คนอื่นก็ได้รู้กับเราด้วย เมื่อก่อนเขาพูดเรื่องกิจกรรมการพัฒนา การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยก็ไม่รู้เรื่อง ตอนนี้รู้แล้ว การเรียนทำให้เรารู้หลายเรื่อง สิ่งที่จะพัฒนาเพิ่มเติมความรู้คือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน จะทำให้การทำงานของเราเดินทางได้เร็วขึ้น เพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาให้กับชุมชนในพื้นที่อื่นๆ ได้ดีขึ้น ได้เร็วขึ้น การพัฒนาตนเองคืออย่าเป็นน้ำเต็มแก้ว ล้นแก้ว ต้องรับฟังคนอื่น

นายสนั่น อุ่นให้ผล มีความเห็นว่าในบ้านมั่นคงนั้นผู้หญิงเป็นผู้นำมากที่สุด เพราะผู้หญิงเป็นนักบริหารจัดการ ประสานงานได้ดี มีความละเอียดรอบคอบ ประหยัด เหมาะในการส่งเสริมการออมและสอนเพื่อนได้ดีกว่า การเจรจาเหมือนกัน ผู้หญิงจะพูดอ่อนหวาน ผู้หญิงบางคนท้อบ่นแต่ก็ทำ บางครั้งทำไปด้วยน้ำตาไหล เห็นหลายคนเป็นนักต่อสู้มาตลอด จึงอยากฝากถึงผู้หญิงว่า “หญิงไทยใจสู้ รู้ปัญหา พัฒนาสังคม”

นางศิริพร นาคเจริญ กล่าวว่า จากตัวเลขประชากรของไทยเมื่อปี 2551 พบว่าประชากรไทย

เป็นผู้หญิง 32 ล้านคน เป็นผู้ชาย 31 ล้านคน ซึ่งอัตราส่วนมีเท่ากันแล้ว ก่อนที่เราจะไปทำงานนอกบ้านกับผู้ชาย เราต้องทำหน้าที่ในบ้านให้ดีกว่า ใช้หลักการเรื่อง 3 น้ำ 4 ต้องดูเรื่องตัวเองก่อน น้ำ 4 คือ น้ำใจ น้ำคำ น้ำมือ น้ำป้อน (สมัยก่อนมีเชี่ยนหมาก) ซึ่งเราสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกเรื่อง ขอชื่นชม สอช. และพลังแนวร่วมที่สำคัญคือผู้ชาย ในส่วนพลังชุมชนอยากให้นำหลักการ DAD ไปใช้ D = data คือการทำงานต้องมีข้อมูลและการประกาศให้คนอื่นรู้เหมือนที่เรา (announce = ประกาศ) และสุดท้ายคือ การตัดสินใจร่วมกัน (D = Decision) ที่สำคัญคือขอให้กำลังใจผู้นำหญิงการรวมตัวของผู้หญิงกว่า 30,000 คน เพื่อสร้างรูปธรรมงานพัฒนาสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดขอให้ผู้หญิงมีความอดทนและซื่อสัตย์ในการทำงานร่วมกัน

นางสาวกนิษฐา ปรีชาพิชคุปต์ กล่าวว่า จำนวนคนทำงานในขบวนบ้านมั่นคง จำนวนผู้หญิงมีเท่ากับผู้ชาย บ้านที่สร้างเสร็จคือจุดเริ่มต้นของชุมชน เราควรใช้บ้านเป็นที่สามัคคีของคนในชุมชน พลังและคุณภาพที่เรามีอยู่จะทำให้มีการสร้างคุณค่าเพิ่ม สามารถรักษาที่ดินและบ้านเหล่านี้ให้เป็นของพวกเราตลอดไป ซึ่งผู้หญิงจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างคุณค่าและรักษาทั้งดินและบ้าน ซึ่งคุณสมบัติที่ดีของผู้หญิง ผู้ชายก็สามารถนำไปใช้ได้ ใช้ความละเอียดอ่อนแบบผู้หญิงบ้างในบางเรื่องและบางโอกาส

ในด้านข้อเสนอจากการแลกเปลี่ยนกลุ่มย่อย มีเรื่องที่ได้หยิบขึ้นมาพูดกันหลายเรื่อง เช่น การใช้พลังความเป็นแม่ในเรื่องการบริหารจัดการที่ผ่านมามีเห็นบทบาทผู้หญิงในการจัดการสร้างบ้าน ซึ่งเริ่มต้นด้วยขบวนบ้านมั่นคงและจะขยายไปสู่งานพัฒนาด้านอื่นๆ เวทีของผู้หญิงในวันนี้เป็นวันสตรีสากลที่มีความหมาย เห็นบทบาทสำคัญของผู้หญิงในมิติต่างๆ ตั้งแต่ในครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศ ที่ทำงานพัฒนาอย่างอดทนกล้าหาญและเสียสละ และสุดท้ายได้มีการประกาศเจตนารมณ์ของขบวนผู้หญิงในโครงการบ้านมั่นคง ในเรื่องการพัฒนาและเพิ่มบทบาทผู้หญิงในการพัฒนาสร้างบ้าน สร้างชุมชนเคียงคู่กับผู้ชาย และการเชื่อมโยงให้เกิดขบวนผู้หญิงในขบวน สอช. โดยถือว่วันสตรีสากลเป็นวันแห่งการก่อตั้งขบวนผู้หญิง

นอกจากนี้ในระหว่างวันที่ 9 - 13 มีนาคมนี้ นางสนอง รวยสูงเนิน และนางจันทร์ ก้าววิจิตร ผู้นำหญิงในขบวนแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของประเทศไทยจะเดินทางไปประเทศฟิลิปปินส์ศึกษาที่อยู่อาศัยแห่งเอเชียเพื่อสนับสนุนการจัดขบวนชุมชนและการออมทรัพย์เพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยคนจนในประเทศฟิลิปปินส์ด้วย

ต่อจากหน้า 11

เสียงของผู้หญิง ในโครงการบ้านมั่นคง

นางอำนวยการ วรยศ

“ศรัทธาบังเกิดแม่ แต่บ้านเรา เราต้องใจเย็น”

นางอำนวยการ วรยศ เภรัญญิกชุมชนตะวันออก อ.เมือง จ.ขอนแก่น

เดิมอยู่ชุมชนมะลิวัลย์ ซ.6 เป็นบ้านเช่าหลังเล็กๆ ไม่มีน้ำประปา ไม่มีไฟฟ้า มีการเก็บค่าเช่าเป็นรายวัน อาชีพของพี่น้องส่วนใหญ่ คือ เก็บของเก่าขาย บั่นสามล้อ ค้าขาย ขอทาน เมื่อมีโครงการบ้านมั่นคงเข้ามาเราก็ขานรับทันทีเลย คนในชุมชนร่วมเป็นกรรมการ อาสาสมัครเก็บเงินออม และเขาก็มาขอให้แม่เข้ามาช่วย เมื่อก่อนแม่ไม่รู้เรื่อง ไม่สนใจ ไม่ใช่เรื่องของตัวเอง ไม่มาฟัง ชาวบ้านเริ่มรวมกลุ่มออมทรัพย์ก็ให้แม่มาช่วย ก็คิดว่าก็เหมือนกันจะได้ขอบคุณชาวบ้านไปในตัว เพราะแม่ขายน้ำ ที่บ้านมีน้ำประปาใส่ล้อเข็นรถละ 5 บาท เป็นการขอบคุณพี่น้อง เขาทำเองช่วยกันเอง เราก็ขานรับเป็น 1 ใน 3 ชุมชนของจังหวัดขอนแก่นในปี 2546

ทุกคนมีจุดประสงค์เดียวกันหมดคืออยากได้บ้าน อยู่บ้านเช่ามานาน ทรมานเหลือเกิน น้ำไฟไม่มี หนู แม่ลงสาบ ตะขบ แม่ลงยั่วเย้ยเวลาฝนตกไม่ได้นอนกันเลยทั้งบ้าน ลูกหลานไม่ได้หลับได้นอน เพราะหลังคามันรั่ว และเจ้าของบ้านเขาก็บีบเก็บค่าเช่าจากวันละ 3 บาทเป็น 5 บาท 8 บาท 10 บาท 15 บาท บ้านพังแหล่ไม่พังแหล่แต่ต้องจ่ายวันละ 20 บาท เพราะเขาอยากได้หรือติดป้ายติดประกาศ เราก็อยากย้าย เขาก็อยากให้เราหนี เขาก็ให้รื้อบ้านไปเลย

พอเรามีกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นมากก็ไปหาซื้อที่ดิน คุยกัน เราประชุมกันได้มากขึ้น จนในที่สุดเราก็หาซื้อที่ดินได้ จัดตั้งสหกรณ์ได้ แล้วเราก็มาช่วยกันก่อสร้างบ้าน คนในชุมชนเป็นช่างก่อสร้างเอง มีพี่เลี้ยง เช่น เทศบาล, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, พอช., สหกรณ์, จังหวัด แล้วก็ปรึกษาหลายๆ ส่วน เมื่อสร้างบ้านเสร็จหลังจากนั้นพี่น้องเราก็ย้ายเข้าไปอยู่ บ้านทั้งหมดมีจำนวน 145 หลัง มีบ้านกลาง 1 หลัง บ้านมั่นคงตะวันออกใหม่สร้างเสร็จและเข้าไปอยู่แล้ว 3 ปี

เมื่อมีบ้านก็มีความมั่นคงในชีวิตครอบครัว ไม่ต้องมีใครมาเดินเก็บดั่งศักรวัน ตอนนี้พี่น้องเรา

ก็จัดระเบียบเรื่องเงินได้ เมื่อก่อนอยู่ซอยไดนาโม (มะลิวัลย์ ซ.6) พ่อหาตั้งคนเดี่ยวเพราะลูกยังเล็ก พอย้ายมาอยู่ที่นี้ลูกโต แม็กมีอาชีพรายได้ก็เพิ่มขึ้น พอลูกโตก็มาช่วยหาอาชีพทำ สามคนพ่อแม่ลูกมีรายได้ พ่อแม่ลูกก็มารวมตั้งค้กันคนละ 20 บาท ส่งรายวันก็มี หรือรับตั้งค้มาในหนึ่งอาทิตย์แบ่งกันไป สิ้นเดือนก็สองพันเป็นค่าบ้าน ถามว่าคนในชุมชนมีปัญหาใหม่ในเรื่องส่งบ้าน มีเหมือนกัน 2 - 3 รายในแต่ละเดือน คนส่วนใหญ่ 98% ส่งบ้านได้ ที่นี้เราก็มีเงินสำรอง 10% ทดรองจ่ายก่อน พี่น้องเราอยู่กันแบบพี่แบบน้อง อย่างลูกหลานไปโรงเรียนเดียวกัน วันไหนเราติดธุระก็ฝากเพื่อนบ้านไปด้วย ในชุมชนมีคนแก่ที่อายุ 60 ปีขึ้นไป 23 คน ก็ฝากกันดูแล อีกอย่างชุมชนเราไม่เคยมีของหายเลย ไปทำงานก็ไม่ต้องกังวล ชุมชนไม่มีเวรยาม แต่เรามีไฟถนนส่วนกลาง มีการเก็บค่าไฟเดือนละ 10 บาท/ครัวเรือนช่วยสหกรณ์ฯ เราก็อยู่แบบพี่แบบน้อง มีอสม. 11 คน รับผิดชอบ 13 หลัง/1 คน โดยดูแลเรื่องยุง ชยะ ผู้สูงอายุ เด็ก

บทบาทผู้หญิงกับการสร้างบ้านสร้างชุมชนเข้มแข็ง

ในมุมมองของแม่ แม่รู้สึกที่ตอนนี้แม่มีอะไรหลายอย่างที่ทำให้แม่มาช่วยตรงนี้ได้ อย่างมั่นคงคือ มี ใจรัก และมีโอกาส ตอนนี้ลูกๆ โตแล้วเรียนจบกันหมดแล้ว ตอนนั้นก็เกษียณแล้วไม่มีอะไรทำก็เลยเป็นโอกาสให้แม่มาทำงานตรงนี้ได้ ล่าพังแม่คนเดียวทำไม่ได้หรอก ก่อนหน้านี้ทำอะไรไม่เป็นเลย แม่มาทำตรงนี้มาเรียนรู้ใหม่หมดเลย เรื่องแบบบ้าน ดอกเส้าเข็ม ชื่อวัสดุก่อสร้างมหาวิทยาลัยเขาช่วยออกแบบบอกรมเรื่องนี้จนเป็นและจุดรวมของคนในชุมชนคือเริ่มจากการอยากได้บ้าน แล้วได้หลายๆ อย่างตามมา

เวลาในการดูแลครอบครัวและช่วยชุมชน

สำหรับแม่แทบไม่ต้องดูแลครอบครัวเลยเพราะลูกโตแล้ว ทำงานแล้ว เขารับผิดชอบตัวเองได้ อย่างถ้าแม่มีงานอะไรในด้านเอกสาร ลูกก็จะช่วยเต็มที่ อย่างงานนี้ก็ต้องรับผิดชอบหลายด้านหนังสืออะไรก็ขอให้บอกเขาก็จะช่วยเรา มีอะไรแม่ก็ทำเลย หามรุ่งหามค่ำ ก็ช่วยเขาทำ ถ้าพอทำได้ก็จะช่วยกันทำ ร่วมกันกินข้าวเย็นด้วยกัน ทำจนผอม ดำ เห็นอ้อยแต่ว่าสนุก ถามว่าภูมิใจไหมภูมิใจที่มีโอกาสได้ช่วยประเทศชาติ พัฒนาประเทศชาติ ถึงแม้ว่าจะเป็นพี่น้องเล็กๆ ที่มีโอกาสไปช่วยหนุนพี่น้องใหญ่ๆ ได้ แค่นี้ก็ถือว่าเต็มความสามารถของแม่แล้วแหละ ก็ถือว่าดี

การทำงานพัฒนาการถ่ายทอดสู่คนรุ่นต่อไป

แม่ทำตรงนี้ด้วยอุดมการณ์จริงๆ ทำด้วยใจรักแม่หวังเห็นพี่น้องเราที่เขาไม่เคยมีบ้านเลย แล้วเขาอยากได้จริงๆ แล้วเรามีโอกาสได้ช่วย พอเขาได้บ้านแล้วเขามีความสุขมาก ความสุขนั้นมันจะเปล่งออกมาให้เราเห็นอย่างชัดเจนเลย เขาฝันเหลือเกินว่าเขาจะปลูกกระเบื้อง เขาจะนอนดีฝ้า

โดยที่เขาค่อยๆ ทำไป ยี่สิบหกปี ปีนี้ปลูกกระเบื้องปีหน้าตีฝ้า เป็นความฝันที่เขาฝันได้ นั่นเป็นความสุขของแม่ แม่ไม่ได้หวังว่าจะมาร่ำรวยตรงนี้ อยากจะฝากรุ่นต่อไปว่า มาทำตรงนี้นั้นได้บุญได้กุศล ที่ตอบสนองเราได้ในชาตินี้ ถ้าเราทำด้วยความซื่อสัตย์ อดทน เพราะมันต้องใช้ความอดทนมาก เคียงคู่กันเลย แล้วเราจะประสบความสำเร็จ ถ้าเราทำบุญกับคนก็เห็นผลจริงๆ แต่เราต้องใจเย็นและอดทน เพราะสมาชิกที่มาทำตรงนี้เขาไม่ค่อยเข้าใจในระบบสหกรณ์ ต้องค่อยๆ เป็น ค่อยๆ ไป มีปัญหาที่ค่อยๆ แก้ปัญหาตรงนั้นกาลเวลาจะพิสูจน์ว่าเราทำด้วยความซื่อสัตย์โปร่งใส ตรวจสอบได้จริง แม่ทำมา 5 ปี สมาชิกนั่งแล้ว เข้าใจแล้ว เมื่อก่อนจะโจมตีในด้านสหกรณ์เราปิดได้ทุกปี เป็นความสุขของแม่และมีความสุขของทุกคนในชุมชน

ศรัทธามันจะเกิด แต่มันช้า เรามาทำตรงนี้ต้องอดทน ภาพที่เรามองเราคือเห็นเครื่องหมายลบมาก่อน เครื่องหมายลบมันยาว กาลเวลาพิสูจน์ เครื่องหมายลบก็สั้นเข้าๆ จึงจะเกิดภาพบวก หลังจากบ้านเสร็จแล้วก็มาต่อยอดเรื่องการส่งเสริมอาชีพ มีเงินกองทุนอื่นๆ เข้ามาให้การสนับสนุนให้ชาวบ้านกู้ พี่น้องบอกพอแล้วกู้ไม่ได้ อีกแล้ว ตัดปัญหาเรื่องเงินนอกระบบ พี่น้องมองเห็นว่า 5 ปีที่เราทำมา อย่างเราเยี่ยม 1 หมื่น ส่ง 11 เดือน เสียดอก 384 บาท พอปีผลเฉลี่ยคืน บางคนได้ 500 - 600 บาท เขาก็คิดได้ เงินที่เสียไปเท่ากับเราไม่ได้เสียเลย ตอนนีเขาก็ไม่ยืมเงินนอกระบบ เขากลับมายืมเงินของตัวเองในสหกรณ์ฯ ที่นี้เขาก็รู้แล้วเป็นธนาคารในชุมชนธนาคารของเรา ตอนนีเขารู้แล้วใจระบบแล้วกรรมการทั้งหมด 13 คน ผู้ชาย 5 คน ผู้หญิง 8 คน

นางโรสมาลิน กิตินัย

“เรื่องบ้านเป็นเรื่องละเอียดอ่อน”

นางโรสมาลิน กิตินัย ประธานสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง จ.ปัตตานี

ชุมชนจะบังติกอ จ.ปัตตานี เริ่มงานตั้งแต่ปี 2549 คณะกรรมการที่ทำก็เป็นผู้หญิง เริ่มแรก

บ้านมั่นคงอนุมัติแล้ว 88,392 ครัวเรือน 1,475 ชุมชน

ณ ปัจจุบัน โครงการบ้านมั่นคงได้อนุมัติงบประมาณในการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการในเมือง 76 จังหวัด 268 เมือง/เขต 178 โครงการ จำนวนเงินรวม 132.52 ล้านบาท การสนับสนุนงบประมาณระบบสาธารณูปโภคแก่ 74 จังหวัด 269 เมือง/เขต 811 โครงการ 1,475 ชุมชน 88,392 ครัวเรือน งบประมาณสนับสนุนสาธารณูปโภคจำนวนเงิน 2,697.45 ล้านบาท งบบริหารจัดการการปรับปรุงชุมชนจำนวน 107.79 ล้านบาท โดยสามารถแยกเป็นพื้นที่ภาคได้ดังนี้

ผลการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคง ณ ก.พ. 2553

ภาค	จังหวัด	เมือง	โครงการ	จำนวนชุมชน	ครัวเรือน	งบประมาณสาธารณูปโภค (ล้านบาท)	งบบ้านกลาง/บ้านชั่วคราว/ศูนย์พักคนไร้บ้าน (ล้านบาท)	งบอุดหนุนที่อยู่อาศัย	งบบริหารจัดการ 5% (ล้านบาท)	งบพัฒนากระบวนการเมือง (ล้านบาท)
กรุงเทพและปริมณฑล	4	65	270	389	34,060	1,090.16	53.35	417.59	43.53	9.21
ภาคกลางบน	8	23	41	79	3,170	108.04	2.64	49.46	4.61	2.71
ภาคตะวันตก	7	25	44	66	4,765	149.88	2.17	83.96	5.92	0.77
ภาคตะวันออก	8	31	64	84	7,122	239.15	3.93	113.91	8.76	2.78
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19	44	192	319	16,673	523.50	9.11	238.62	22.00	11.64
ภาคใต้	14	51	112	258	12,617	337.06	22.04	144.76	13.27	25.29
ภาคเหนือ	14	30	88	280	9,985	249.65	44.84	110.53	9.72	5.84
ส่วนกลาง										74.31
รวม	74	269	811	1,475	88,392	2,697.45	138.07	1,158.82	107.79	132.55

ต่อจากหน้า 12

เสียงของผู้หญิง

ให้สมาชิกมาออมเงินกัน ตอนนั้นบ้านมั่นคงยังไม่ได้นำโครงการ มีสมาชิกเข้ามาช่วยในตอนที่แรก 97 คน พอเข้ามาในระยะหนึ่ง สมาชิกยังไม่เชื่อมั่นว่าจะทำได้ บ้านมั่นคงยังไม่สมบูรณ์ กระทั่งมีชุมชนปุโปะโน จ.ปัตตานีนำร่อง ชาวบ้านเริ่มเห็นภาพว่าเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจริง กลุ่มออมทรัพย์มาเรื่อยๆ ใช้เวลาประมาณ 4 ปีกว่า (ออมวันละ 5 บาท 1 ปี คิดถึงคนที่ไม่มีบ้าน เดือดร้อนในที่อยู่จริงๆ และออมวันละ 10 บาท และเป็นเดือนละ 1,000 บาท) กว่าจะได้บ้านนานมาก แต่ผลประโยชน์เกิดขึ้นมีมาก ทำให้เรารู้จักสมาชิกเกิดความรัก สามัคคี สมานฉันท์ เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยในที่ดินแปลงใหม่ โดยซื้อที่ 7 ไร่ 3 งาน ห่างจากที่เดิม 2 ก.ม. จำนวนผู้รับผลประโยชน์ 43 ครอบครัว แบ่งการก่อสร้างเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 สร้างได้ 25 หลัง ยังไม่แล้วเสร็จ ส่วนใหญ่คนในชุมชนก็จะประกอบอาชีพค้าขายและทำงานในโรงงาน

บทบาทของผู้หญิงกับการพัฒนาชุมชน

ทุกๆ คนที่เข้ามาทำงานทำด้วยใจอยากจะทำจริงๆ มีการช่วยเหลือกันและกัน สร้างฝันของคนที่ไม่บ้านให้เกิดขึ้นจริง อย่างภาคใต้มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในแต่ละวัน แต่โดยภาระของผู้ที่เป็นแม่เราจะต้องดูแลครอบครัวด้วย และต้องพัฒนาชุมชนด้วย ปกติแล้วเราดูแล

ครอบครัวคนเดียว แต่พอมาทำอย่างนี้ก็มีคนมาช่วยดูแลลูกด้วย

บทบาททั้งสองอย่างค่อนข้างหนัก เพราะหากเราดูแลคนเดียวก็ลำบากเพราะกลัวทั้งเรื่องยาเสพติด และสถานการณ์ความไม่สงบ เราต้องมาช่วยกันดูแลเรื่องนี้

บ้านมั่นคงเป็นงานที่ทำกับคน ทำแล้วในระหว่างทางมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ต้องช่วยกันแก้ปัญหา และครอบครัวมีส่วนร่วมด้วยตรงนี้มากขึ้น พอบ้านอยากให้เราช่วยตรงนี้เหมือนกัน บางวันเราต้องแบ่งบทบาทกัน อันไหนเราทำได้เราก็ทำ ในกลุ่มพี่แรกๆ เป็นการรวมกันของผู้หญิง พอมีบ้านมั่นคงผู้ชายก็เริ่มเข้ามาช่วยเรื่องบ้านเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เช่น การติดต่อประสานงานให้ผู้หญิงไปก็จะดีกว่าผู้ชาย

นางพร้อม อองอาจ

“ผู้ชายและผู้หญิงมีความสำคัญเท่ากัน”

นางพร้อม อองอาจ รองประธานชุมชน

สหกรณ์เคหสถาน 72 ห้อง จำกัด จังหวัดตาก

เดิมอาศัยอยู่บ้านเช่าข้างชุมชน เมื่อมีโครงการบ้านมั่นคงจึงได้เข้าร่วมโครงการประมาณปี 2549 - 2550 ซึ่งเป็นปีที่กำลังก่อสร้างชุมชนด้วยความอยากจะมีบ้านเป็นของตนเอง จึงเป็นแกนนำต่อสู้มาโดยตลอด จนชาวบ้านในชุมชนตั้งฉายาว่า “เจ็ดตัน”

ส่วนบทบาทในชุมชนนั้นได้รับตำแหน่งรองประธานชุมชนฯ ซึ่งมีประธานเป็นผู้ชาย การตัดสินใจเรื่องงานอยู่ภายใต้กรรมการ ซึ่งมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย คือครั้งต่อครั้ง หน้าที่หลักในชุมชนของตนก็จะเป็นเรื่องเอกสาร การเก็บเงินสหกรณ์ดูแลทุกอย่างในชุมชน แต่ก็ยังมีปัญหาที่ชุมชนยังจัดการไม่ได้บางส่วนก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันในชุมชน

ในด้านครอบครัวนั้น สามมีมีส่วนช่วยในทุกๆ เรื่อง เนื่องจากตอนเริ่มต้นได้มีการพูดคุยกันว่าแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างไร สามมีจึงเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว คือประกอบอาชีพค้าขายและให้ตนมาช่วยงานชุมชน ทำให้มีเวลาทำงานที่ชุมชนได้ตลอด 24 ชั่วโมง และสามมีจะคอยให้กำลังใจมาตลอด

อยากจะฝากว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความสำคัญเท่ากัน บางเรื่องผู้หญิงทำได้ดี เช่น เรื่องที่ละเอียดอ่อน การพูด การประสานงาน แต่บางเรื่องก็ต้องอาศัยผู้ชายในการตัดสินใจ ชุมชนจึงต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งหญิงและชายมาร่วมกันสร้างชุมชนให้น่าอยู่ต่อไป ■

รายงานผลการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชน ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553

สถาบันฯได้สนับสนุนโครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินโดยชุมชน ในพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินโครงการปี 2552 - 2555 งบประมาณรวม 5,070 ล้านบาท โดยรัฐบาลจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ 2553 จำนวน 1,228 ล้านบาท ซึ่งคณะกรรมการสถาบันฯได้แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ ขึ้นมากำกับดูแลและพิจารณาการดำเนินงานโครงการจากชุมชน ต่อมารัฐบาลมีนโยบายให้สำรวจข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อจัดทำโครงการในพื้นที่ทั้งหมดของพื้นที่ 3 จังหวัดและ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา โดยสรุปดังนี้

รายการ	สงขลา	สตูล	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	รวม
1. จำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย	175	87	376	153	365	1,156
2. ผลการดำเนินงาน						
2.1 การพัฒนาที่อยู่อาศัย						
• จำนวนตำบลที่อนุมัติโครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัย	18	17	23	9	20	87
• จำนวนหมู่บ้านที่อนุมัติโครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัย	101	89	133	38	111	471
• จำนวนครัวเรือนที่อนุมัติโครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัย (สร้าง,ซ่อม,ต่อเติม)	2,570	3,581	5,488	1,378	2,863	15,880
• จำนวนงบประมาณที่อนุมัติโครงการปรับปรุงที่อยู่อาศัย (บาท)	100,739,047	85,039,396	132,999,005	37,579,314	111,500,000	467,856,762
• จำนวนครัวเรือนอยู่ในระหว่างการสร้างบ้านและซ่อมแซมบ้าน	1	262	3	1	23	290
2.2 การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน						
• จำนวนตำบลที่ได้สนับสนุนการจัดทำข้อมูลประวัติชุมชน ข้อมูลครัวเรือน แผนที่ทำมือ แผนที่ระบบ GIS การรับรองข้อมูลผู้เดือดร้อน	4	0	0	0	1	5
• จำนวนครัวเรือนผู้เดือดร้อนด้านที่ดินทำกิน	8,026	0	0	0	300	8,326

หมายเหตุ 1) เนื่องจากคณะกรรมการโครงการอนุมัติงบประมาณต่ำกว่าที่คณะทำงานตำบลเสนอ เพราะโครงการต้องขยายพื้นที่เป้าหมายเพิ่ม ปัจจุบันคณะทำงานตำบลอยู่ระหว่างปรับจำนวนครัวเรือนที่จะได้รับการสนับสนุน ตัวเลขตามตารางนี้เป็นจำนวนครัวเรือนที่คณะทำงานตำบลเสนอ

2) สถาบันฯได้รับงบประมาณสนับสนุนให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในพื้นที่ 100 ตำบล ซึ่งมี 726 หมู่บ้าน ต่อมา มีนโยบายให้ดำเนินการเพิ่มในหมู่บ้านพัฒนาเร่งด่วน 696 หมู่บ้าน ซึ่งใน 696 หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่อยู่ใน 100 ตำบลเดิมแล้ว จำนวน 226 หมู่บ้าน นอกพื้นที่ 100 ตำบลเดิม 430 หมู่บ้าน โครงการจึงดำเนินการในพื้นที่ทั้งหมด 1,156 หมู่บ้าน

รายงานความคืบหน้าการสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชน จากรัฐบาลรอบแรกจำนวน 375 กองทุน

ภาค	จำนวนกองทุน	จำนวนสมาชิก			จำนวนเงินกองทุน (บาท)		จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ (บาท)
		ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	ครบปี	ก่อตั้ง	ปัจจุบัน	
กทม.ตะวันออก	45	15,125	39,022	34,538	2,635,434	126,488,820	12,555,380
กลางบนและตะวันตก	34	10,682	26,119	21,437	1,452,322	13,723,195	7,791,657
เหนือ	71	27,725	62,134	65,923	4,985,502	28,944,558	18,715,935
ใต้	158	40,319	159,196	159,944	4,666,384	136,248,556	56,759,559
ตะวันออกเฉียงเหนือ	67	20,729	65,791	59,697	2,539,555	32,916,028	16,666,380
รวมทั้งหมด	375	114,580	352,262	341,539	16,279,197	338,321,157	112,488,872

ข้อมูล ณ วันที่ 9 มีนาคม 2553 (ข้อมูลอาจมีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง)

ต่อจากหน้า 16

ความคืบหน้าการจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2553

ภาค	จำนวนตำบล และเทศบาลทั้งหมด	จำนวนสภาฯ ที่ตั้ง ปี 2551	จำนวนสภาฯ ที่ตั้ง ปี 2552	จำนวนสภาฯ ที่ตั้ง ปี 2553	รวม
1. ภาคอีสาน	2,968	324	169	0	493
2. ภาคกลาง/ตก	1,456	223	136	0	359
3. ภาคใต้	1,264	190	99	18	307
4. ภาคเหนือ	1,474	198	18	1	217
5. ภาค กทม/ออก	814	140	71	0	211
รวม	7,976	1,075	493	19	1,587

ผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล

บทบาทภารกิจ	จำนวน
1. ดำเนินการจัดประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง	754 ตำบล
2. ดำเนินการตามภารกิจมาตรา 21 จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย	
(1) ส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาวัฒนธรรมของชุมชน	542 ตำบล
(2) ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ ในการจัดการทรัพยากรที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน	475 ตำบล
(3) เผยแพร่และให้ความรู้ความเข้าใจ สิ่งแวดล้อม	478 ตำบล
(4) เสนอแนะปัญหา แนวทางแก้ไข เพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	488 ตำบล
(5) เสนอแนะปัญหา หรือความต้องการของประชาชน	352 ตำบล
(6) จัดให้มีเวทีการปรึกษาหารือ	309 ตำบล
(7) ส่งเสริมให้องค์กรชุมชนในตำบลเกิดความเข้มแข็ง	480 ตำบล
(8) ประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น	455 ตำบล
(9) รายงานปัญหาและผลที่เกิดขึ้นในตำบล	212 ตำบล
(10) วางกติกาดำเนินกิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล	388 ตำบล
(11) จัดทำรายงานประจำปี	243 ตำบล
(12) เสนอรายชื่อผู้แทนสภาฯ เพื่อไปร่วมประชุมในระดับจังหวัด	991 ตำบล

ผลการดำเนินงานของที่ประชุมระดับจังหวัด

บทบาทภารกิจ	รวม
1. ดำเนินการจัดประชุมในระดับจังหวัดของสภาฯ ตำบลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	73 จังหวัด
2. ดำเนินการตามภารกิจมาตรา 27 จำนวน 5 ข้อ แบ่งเป็นข้อได้ดังนี้	54 จังหวัด
(1) เสนอแนวทางการพัฒนาจังหวัดต่อผู้ว่าฯ และ อบจ. เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด	
(2) เสนอแนะต่อผู้ว่าฯ อบท.หรือหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับปัญหา แนวทางแก้ไข หรือความต้องการของประชาชนในเรื่องการจัดทำบริการสาธารณะ การพัฒนาด้านต่างๆ	50 จังหวัด
(3) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้	59 จังหวัด
(4) เสนอข้อคิดเห็นในเรื่องที่ผู้ว่าฯ หรือ อบจ.ปรึกษา	43 จังหวัด
(5) เสนอรายชื่อผู้แทนระดับจังหวัดของสภาองค์กรชุมชนตำบลสองคน เพื่อไปร่วมประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล	73 จังหวัด

รายงานพิเศษ

■ กองบรรณาธิการ

การประชุมอนุกรรมการสนับสนุนสภาองค์กรชุมชนเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา มีการรายงานผลการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนแล้วจำนวน 1,587 แห่ง มีสมาชิกชุมชนที่ร่วมจัดตั้งจัดตั้งจำนวน 39,993 กลุ่มองค์กร จำนวนสมาชิก 57,042 คน

ในด้านการดำเนินงานพัฒนาของสภาองค์กรชุมชนที่จัดตั้งจัดตั้งแล้วส่วนใหญ่เป็นเรื่องการส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน

การร่วมมือกับองค์กรปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐในการจัดการดูแลการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นโดยการจัดทำแผนร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่น เป็นต้น

สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนงานสภาองค์กรชุมชนในปี 2553 ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ คือ การสร้างความเข้มแข็งของสภาองค์กรชุมชนในการจัดการตนเอง การสร้างการเรียนรู้ จัดการความรู้ การสื่อสารสาธารณะ และการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลให้มีประสิทธิภาพ ในด้านแผนปฏิบัติการมีทั้งหมด 8 แปรด้าน คือ การ

สภาองค์กรชุมชนคืบหน้า จัดตั้งจัดตั้งแล้ว 1,587 แห่ง

ส่งเสริมจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล การพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนที่จัดตั้งแล้ว การสนับสนุนการดำเนินงานของที่ประชุมในระดับจังหวัดและระดับชาติ การสนับสนุนกลไกดำเนินงาน การพัฒนาระบบข้อมูล ศักยภาพและจัดการความรู้ การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน การติดตามประเมินผลและการสื่อสารสร้างความเข้าใจ

นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม ประธานอนุกรรมการสนับสนุนฯ มีความเห็นว่า สภาองค์กรฯ

“

สภาองค์กรฯ มีภารกิจที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและเชื่อมโยงการพัฒนาประชาธิปไตยที่ฐานราก ที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการต้องช่วยกันระดมความคิดเห็นเพื่อให้สภาองค์กรชุมชนเดินหน้า จึงต้องมีการประสานการทำงานขอคำปรึกษากันอย่างต่อเนื่อง

”

มีภารกิจที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็นการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและเชื่อมโยงการพัฒนาประชาธิปไตยที่ฐานราก ที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการต้องช่วยกันระดมความคิดเห็นเพื่อให้สภาองค์กรชุมชนเดินหน้า จึงต้องมีการประสานการทำงานขอคำปรึกษากันอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้คณะอนุกรรมการที่เข้าร่วมประชุมได้มีข้อเสนอทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการในปี 2553 และภาพรวมของการดำเนินงาน เช่น การพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน ควรดำเนินการทั้งด้านการจัดการความรู้ การพัฒนาศักยภาพของขบวนทั้งบุคคลากรและองค์กร หลักสูตรที่จะพัฒนาควรมุ่งเน้นให้สภาองค์กรชุมชนตำบลยกระดับการทำงาน และนำปัญหาของพื้นที่สู่ระดับนโยบายสาธารณะ รวมทั้งเสนอให้มีการผ่อนปรนระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาองค์กรชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้สภาองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวโดยธรรมชาติ สามารถได้รับการรับรองตาม พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน ฯลฯ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

Community Organizations Development Institute (Public Organization)
912 ซอยนวมินทร์ ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กทม. 10240
912 Soi Nawamintr, Nawamintr Road, Klong Chan, Bangkokpi, Bangkok 10240
โทร 0-2378-8300-20 โทรสาร.0-2378-8321

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 41/2550
ปณฝ.คลองจั่น

“ข่าวชุมชน” รายเดือน สารเผยแพร่งานพัฒนาเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกชาวชุมชน ผู้นำองค์กร เครือข่ายประชาสังคม กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนทั่วประเทศ ท่านสามารถส่งบทความ และข้อคิดเห็นของท่านมาได้ที่ กองบรรณาธิการ ส่วนประชาสัมพันธ์ พอส. โทร. : 0 - 2378 - 8300 - 20 โทรสาร. : 0 - 2378 - 8321